

AZ OSZTRÁK-MAGYAR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

I.fejezet/ I. Kapitel

Bevezetés

"Arra taníts, hogy önálló lehessen, hogy büszke lehessen magamra! Hogy elgondolkozzam rajta, hogy képessé váljak rá, hogy eldönthessem, hogy véghez vigyem. Én magam! Mert ez az út vezet el a gyermeki lét végső céljához, a boldog felnőttiséghez." Montessori Mária

A keresztény óvoda egész napja a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösségformálás, sajátos világszemléletével történik. A gyermekek életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy vallási ismereteit, az őt körülvevő felnőttek élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Küldetésünk van a társadalom, pedagógusok és gyermek felé:

- a keresztény intézmény az emberi értékek kibontakoztatására, tiszteletére kötelezi el magát;
- az óvoda az egészséges személyiség és a hit alapjait kívánja megalapozni;
- a pedagógusoknak, nevelőknek ki kell tűnniük példás életükkel és munkájukkal;
- a gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja saját kedvére, hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie, és a megvalósulásban segíteni.

Kiemelt céljaink és feladataink

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.
- Hitélet
- Kétnyelvű nevelés
- Család-óvoda kapcsolatának erősítése
- Differenciálás
- Kudarcmentesen az iskolába program- Zenezőrej óvodai modul
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása
- Örömmozgó Program – pszicho-motoros fejlesztés

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

A gyermek Isten képmása, csodálatos teremtménye. Minden gyermek érték, mert Istentől származik, mert halhatatlan lélek lakik benne. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka, a jövő számára kibontakozó élet. Szüleinek legdrágább kincse. A keresztény óvoda evangelizációs munkája során ezt a kincset a szülő számára fokozatosan föltárja. Fontos a gyermek személyi méltóságának tisztelete, megbecsülése, oltalmazása.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A gyermek egyedi és megismételhetetlen kincs.

Unser Bild vom Kind

Kinder kommen als kompetente Individuen zur Welt, die ihre Lebenswelt von Anfang an mit allen Sinnen wahrnehmen und erforschen. Im Austausch mit vertrauten Personen und der Umwelt entwickeln sie ihre Kompetenzen und ihre Persönlichkeit. Kinder zeichnen sich von Geburt an durch Wissensdurst und Freude am Lernen aus. Neugier, Kreativität und Spontaneität sind wichtige Antriebskräfte ihrer Entwicklung. Kinder verfügen über unterschiedliche Interessen, Begabungen und Bedürfnisse sowie über vielfältige rucksweisen und Kompetenzen. Jedes Kind durchläuft demnach eine einzigartige Bildungsbiografie. Es hat das Recht, in seiner Individualität respektiert zu werden und sich nach seinem eigenen Lern- und Lebensrhythmus zu entwickeln. Kinder gestalten nicht nur ihre eigenen Lernprozesse, sondern auch ihr soziales und kulturelles Umfeld aktiv mit und können als „Ko-Konstrukteure von Wissen, Identität, Kultur und Werten“ bezeichnet werden. Ko-Konstruktion bedeutet die gemeinsame Gestaltung von Bildungsprozessen durch Kinder und Erwachsene. Kinder bilden

das Potenzial der Zukunft jeder Gesellschaft, haben aber bereits in der Gegenwart als gleichwertige Mitbürgerinnen und Mitbürger umfangreiche Rechte. Dazu zählen etwa das Recht auf ein Aufwachsen im Geist des Friedens, der Würde und Toleranz, auf ein Höchstmaß an Gesundheit, auf umfassende Bildung von Anfang an sowie auf Meinungsäußerung bei Angelegenheiten, die sie unmittelbar betreffen.

Óvodakép

A közoktatási rendszer első láncszeme az óvoda. Az óvoda a keresztény értékrendet közvetíti neveltjei felé, a szereteten alapuló értékrendet. Istentől kapott világunk megismerésében segítjük őket, a rácsodálkozás és odafigyelés képességét alakítva bennük.

A vallásos nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében, az étkezés előtti és utáni imádságban, a játékokban, de legfőképpen a mindennapos lelki beszélgetések során.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda szakmailag önálló nevelési intézmény, mely biztosítja a kisgyermek fejlődésének és nevelésének feltételeit 3 éves kortól az iskolába lépésig. Óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciót lát el. Segíti a gyermek személyiségvonásainak fejlődését, melyek a későbbi élethelyzetekbe való beilleszkedését könnyítik meg. Segítjük a gyermekek társadalmi integrálódását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét, biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

Intézményünk nyitott minden olyan család számára, akik elfogadják a keresztény értékrendre épülő, építő intézmény szellemiségét, Természetesen a más, keresztény felekezetből érkező családok vallási szokásait tiszteletben tartjuk. Korunk emberének erkölcsi nevelésre van szüksége, melyet stabil értékrenddel és egészséges személyiséggel tudunk megteremteni.

A tanulás és tanítás tervezése, működése és hatékonysága, a differenciálás

A nevelőtestületnek biztosítani kell, hogy a tanulás a gyermek teljesítmény javulásához vezessen, meg kell teremtenie a visszajelzés és az értékelés kultúráját, a fejlődés elősegítése érdekében.

Az óvodában a legfőbb tevékenységi forma a szabad játék. A játék, a gyermekek örömteli tevékenysége. Nagyon sokféle kompetenciát fejleszt. A játékba integrált tanulás azt jelenti,

hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak úgy, hogy közben nincs játékelrakás. A napirend folyamatos.

A kompetencia alapú oktatás a hosszú időt felölelő projekt módszerek alkalmazása, az önálló tanulás az egyéni munkában, a kooperáció, a konfliktuskezelés fejlesztése kooperatív munkaformák alkalmazásával. A tanulást támogató környezet megteremtése során fontos, hogy építsünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tapasztalati úton szerzett tudás megmarad. Ennek segítségével örömet leli a gyerek a tanulásban, kialakul a tanulás igénye és a fenntarthatóság folyamata. A fenntarthatóság fogalma az egyik legalapvetőbb az oktatásban. Ennek maximális elkötelezettjei vagyunk.

A projektmódszer adta lehetőség egyben segít a differenciálásban is. A hosszú időt felölelő projektmunkában a gyermeknek elegendő ideje van a kipróbálásra, tapasztalásra, ismeretszerzésre, így mindenki a saját tempójában fejlődhet. A lassabban fejlődőnek elegendő időt biztosít, a tehetséges gyermek pedig kibontakozhat a gazdag eszköztár és a külön feladatok segítségével. Elengedhetetlen a nyugodt légkör és a mindennapos lehetőség megteremtése a tapasztalásra. Ezenkívül a segítségnyújtás, a bátorítás és a „tévedés jogának a lehetősége” figyelembevétele alapfeladatunk. A mi feladatunk a differenciált bánásmód által megteremteni az optimális feltételeket mindenkinek, hogy a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető legjobban ki tudja bontakozni. Ha ez megvalósul, a közös gondolkodás és az önként vállalt együttes cselekvés átalakítja a szereplőket, meghatározza a pedagógusközösséget, az intézményvezetőt, a gyerekek és a szülők gondolkodását, szemléletét és gyakorlatát; bevonja és aktivizálja őket.

Prinzipien für Bildungsprozesse in elementaren Bildungseinrichtungen

Prinzipien für die ko-konstruktive Gestaltung von Bildungsprozessen orientieren sich an wissenschaftlichen Erkenntnissen zur Entwicklung und Bildung von Kindern sowie an gesellschaftlichen Entwicklungen. Sie müssen aufgrund neuer Forschungsergebnisse und veränderter Lebensbedingungen kontinuierlich auf ihre Aktualität und Relevanz für die Lebens- und Lernrealität von Kindern überprüft werden. Planung und Durchführung von Bildungsangeboten folgen bestimmten Prinzipien, die in Einklang mit der pädagogischen Orientierung in einer elementaren Bildungseinrichtung stehen:

• Ganzheitlichkeit und Lernen mit allen Sinnen: *Lernen ist ein ganzheitlicher Prozess, an dem Körper und Psyche beteiligt sind. Ganzheitliche Bildungsprozesse orientieren sich an der*

Gesamtpersönlichkeit der Kinder, indem sie ihre Sinne sowie ihre sozial-emotionalen, kognitiven und motorischen Fähigkeiten ansprechen.

• **Individualisierung:** *Jedes Kind ist einzigartig in seiner Persönlichkeit, seiner sozialen und kulturellen Herkunft, seinen Bedürfnissen und Lernpotenzialen sowie seinem Entwicklungstempo. Im Sinne der Individualisierung wird das Recht jedes Kindes ernst genommen, auf seine spezielle Art und in seinem Rhythmus zu lernen. Durch systematische Beobachtung und Dokumentation können die individuellen Lernvoraussetzungen jedes Kindes festgestellt und zum Ausgangspunkt der Planung und Durchführung pädagogischer Angebote werden.*

• **Differenzierung:** *Das Prinzip der Differenzierung bezieht sich auf die Gestaltung der Bildungsangebote, die Anregung verschiedener Lernformen sowie eine breit gefächerte Ausstattung an Bildungsmitteln. Differenzierte Bildungsarbeit berücksichtigt die individuellen Begabungen, Fähigkeiten und Interessen jedes Kindes.*

• **Empowerment:** *Empowerment heißt „Ermächtigung“ und stellt ein Handlungskonzept dar, das sich an den Stärken und Potenzialen von Menschen orientiert. Diese Haltung unterstützt Kinder und Erwachsene, ihre Gestaltungsspielräume und Ressourcen besser wahrzunehmen und zu nutzen. Dadurch wird ihr autonomes und selbstverantwortliches Handeln gestärkt.*

• **Lebensweltorientierung:** *Kinder verfügen über vielfältige, individuell unterschiedliche Lebens- und Lernerfahrungen. Bildungsprozesse, die an diese Erlebnisse und Erfahrungen anknüpfen, betreffen Kinder unmittelbar und motivieren zur selbsttätigen Auseinandersetzung.*

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- hitre nevelés és erkölcsi nevelés;
- érzelmi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció;
- az egészséges életmód alakítása, mozgásfejlesztés;
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés.

Bildung wird als lebenslanger Prozess der aktiven Auseinandersetzung des Menschen mit sich selbst und mit der Welt verstanden. Bildungsprozesse sind dynamisch und befähigen Menschen zu selbstständigen, individuellen Handlungen im Kontext mit ihrer Lebensumwelt.

Auf Basis der europäischen Aufklärung werden an Bildung im Wesentlichen drei Ansprüche gestellt, die bis heute Gültigkeit besitzen:

- *der Anspruch des Menschen auf **Selbstbestimmung***
- *der Anspruch auf der gesellschaftlichen und kulturellen Entwicklung*
- *der Anspruch an jeden einzelnen Menschen, **Verantwortung** zu übernehmen*

Für die elementare Bildung bedeutet das: Die Lernprozesse des Kindes, sein selbstbestimmtes Handeln, seine Teilnahme an gesellschaftlichen und kulturellen Prozessen sowie die Übernahme von Verantwortung münden in eine individuelle Selbst- und Weltdeutung. In der humanistischen Tradition wird dieser Prozess als „Aneignung der Welt“ bezeichnet. Unter Bildungsprozessen werden komplexe Austauschprozesse zwischen Kindern und ihrer Lebenswelt verstanden. Kinder tragen zu ihrer Bildung selbst bei, indem sie ihre Kompetenzen – unterstützt durch Impulse ihrer sozialen und materialen Umwelt – ständig weiterentwickeln.

Lernen

Lernprozesse stellen die Basis von Bildung dar: Durch Neugier, Experimentierfreude und Selbsttätigkeit, durch entdeckendes Lernen, Lernen am Modell oder Lernen im Spiel erwerben Kinder ständig neues Wissen und gewinnen Erfahrungen über sich und ihre Umwelt. Dies führt wiederum zu einer Veränderung bzw. Ergänzung ihres Weltbildes und zur Erweiterung ihrer eigenen Handlungskompetenzen. Kinder tragen zu ihrer Bildung selbst bei.

Der Mensch ist ein lebenslang lernendes Individuum, dessen Bildungsbiografie bereits vor seiner Geburt beginnt. Das Recht jedes Kindes auf Bildung gilt international als Grundlage der Chancengerechtigkeit und hat die volle Entfaltung der Persönlichkeit, der Begabungen sowie der sozial-emotionalen, geistigen und körperlichen Fähigkeiten eines Kindes zum Ziel

A hitre nevelés

„Lényeges, hogy az ember elismerje teremtmény voltának nyilvánvalóságát, s hogy a létet és az életet ajándéknak és feladatként kapja Istentől: az ember csak e veleszületett létbeli függés

elfogadásával képes teljesen megvalósítani életét és szabadságát, ugyanakkor tiszteletben tartani minden más személy életét és szabadságát.”

/ II. János Pál pápa Az élet evangéliuma kezdetű enciklikája./

A személyi méltóság a legdrágább érték, amivel minden ember rendelkezik, s ezért az egész anyagi világ értékét túlszárnyalja.

Keresztény intézményünkben kiemelt szerepe van a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szokásainak, akaratának megalapozása, fejlesztése. A vallásos nevelés akkor kezdődik, amikor a gyermek a családján keresztül megérzi Isten szeretetét és gondviselését. Ez a mindennapokban realizálódik. Különböző helyzetek, szituációk alkalmasak arra, hogy az „Igaz értékek felé” vezessük a ránk bízottakat, ezzel Jézus által tanított magatartást világítjuk meg számukra. Mai világunkban ez egyre nehezebb, a ma emberére jellemző a vallási közömbösség. Az óvodában a nevelésnek meg kell felelnie a keresztény tanítás elveinek, a nevelőnek pedig példát kell mutatni magatartásával és becsületes életével.

Céljaink:

- hogy gyermekeink eljussanak a Krisztus mértéke szerinti nagykorúságra;
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben;
- a családi nevelés folytatásaként a keresztény értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség;
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

Feladataink:

A keresztény élet megtapasztalása az óvodai élet során:

- felebaráti szeretet;
- igazság: fogalmának tisztázása, ami ettől eltér szabálytalan;
- jószág: örömmel tölti el a másikat;
- megbocsátás;
- ünnepi áhítat;

- a teremtett világ csodáinak megtapasztalása;
- az ajándékozó szeretet kihangsúlyozása;
- az emberek Istentől kapott ajándékainak sokszínűsége (öröm, hála, megbecsülés, szeretet).

A családok keresztény nevelésének folytatása, kiteljesítése:

- a szentmiséhez szoktatás „ovis mise”
- liturgikus év ünnepeinek megünneplése

Religiöse Erziehung

Auch im Bereich der religiösen Erziehung bestimmt die Lebenssituation der Kinder die pädagogische Vorgehensweise. Erzählungen aus der Bibel beinhalten oft auch Geschehnisse aus der Erlebniswelt der Kinder. Sie werden in den richtigen Zusammenhang gebracht und pädagogisch eingesetzt.

Unter religiösem Leben verstehen wir die konkrete Erfahrung im Alltag, die wir situativ aufgreifen. In Konfliktsituationen lernen wir faires Streiten, d.h. die Interessen aller beteiligten Personen werden mit einbezogen und eine Versöhnung wird möglich. Religiöses Leben zeigt sich in Ritualen, wie zum Beispiel im täglichen Tischgebet, beim Geburtstagsgebet, beim Danken und Bitten zu aktuellen Anlässen und in den vielen zwischenmenschlichen Begegnungen im Alltag. Kinder im Vorschulalter sind kaum in der Lage Zusammenhänge zu verstehen, die sie nur gesehen oder gehört haben. Angebote werden deshalb in ganzheitlicher Form gestaltet. Es werden alle Sinne und das kindliche Bewegungsbedürfnis eingesetzt, um eine dauerhafte Wirkung zu erreichen. Religionspädagogische Themen werden auf diese Art und Weise gestaltet. Es finden sich immer Elemente des Hörens, Sehens und des eigenen Tuns, um das religiöse Thema auf die Erlebnis- und Handlungsebene der Kinder zu bringen. Feste und Gottesdienste, die wir mit den Kindern feiern, orientieren sich thematisch am Jahreskreis oder am Erlebnisfeld der Kinder. Aktuelle Tagesthemen wie Umwelt, Naturkatastrophen, Armut werden ebenso behandelt.

Érzelmi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. A családi légkör hatására alakul ki bennük az érzelmi kötődés társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt, és olyan alap hangulatot ad, amely kapcsolatteremtésre, cselekvésre és tevékenységre ösztönzi őket. Közösségi nevelésünk alapelve, hogy a gyermek találja meg helyét a közösségben. Pedagógiai célunk, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor - ha arra van igénye - egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszközének a játékot tartjuk, ahol a gyermek a leginkább megismerheti legbelsőbb világát, kipróbálhatja önmaga hatását másokra. Arra törekszünk, hogy a közösség hatására alakuljon ki a gyermekekben az önérvényesítés és alkalmazkodás helyes aránya, gyakorolják a toleráns viselkedést, fejlődjön empátiás képességük, fogadják el a máságot.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Hagyományainkat ápoljuk, a jeles napokat megfelelő módon ünnepeljük. Fontos feladat a szülőföldhöz való kötődés megerősítése az egyházi, és világi ünnepek megélése által is.

A gazdag interaktív viszonyokban konfliktusok is keletkezhetnek. Ezeknek a feszültségeknek, ellentéteknek, különböző igényeknek a kulturált megoldására, levezetésére, vezetjük rá a gyerekeket. Megfelelő mintaadás mellett, először segítséggel, később saját maguk próbálgassák megoldani problémáikat, konfliktusaikat. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Feladatunk, hogy a nézeteltérések békés lezárását, a bocsánatkérés és a megbocsátás, esetleg a jóvátétel módját is elsajátítsák a gyerekek.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható, valamint a különleges képességű gyermekek elfogadó szeretete is fontos feladat. Szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködését is biztosítjuk.

Céljaink:

- a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör megteremtése, ami tevékenységre serkenti a gyermekeket, megalapozza érzelmi kötődésüket, elősegíti a szocializációs érzelmek kialakulását, mint például a segítőkészség, együttérzés, figyelmesség;
- tapintatos és szeretetteljes odafigyeléssel a beilleszkedés és az óvodai átmenetek megkönnyítése, fokozottan törődve a sajátos nevelési igényű gyermekekkel;
- a konfliktuskezelés, alkalmazkodó képesség fejlesztése;
- a pozitív társas kapcsolatok kialakítása, a különbözőségek elfogadására nevelés, egymás tiszteletére nevelés.

Feladataink:

- a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása
- biztonságérzetet nyújtó környezet kialakítása az egyénre odafigyeléssel, szükségleteinek, egyéni fejlődésmenetének figyelembe vételével;
- egyénre szabott, a szülőkkel együtt előkészített és véghezvitt beszoktatás biztosítása;
- a közösségben szövődő kapcsolatok, barátságok kialakulásának segítése;
- konfliktusok megelőzésére, kezelésére való ösztönzés, pozitív iránymutatás;
- a különbözőségek elfogadásának segítése a nevelési folyamat egészében;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek estében kapcsolattartás a kijelölt és a speciális szakképzettséggel rendelkező szakemberekkel;
- a gyermeki méltóság tiszteletben tartása;
- az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja, bánásmódja;
- az érzelmek kifejezésére és irányítására nevelés;
- önkifejező és önérvényesítő törekvések támogatása;
- közös élmények szervezésével az összetartozás érzésének erősítése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Akkor tekintjük az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelést megvalósultnak, ha az óvodára jellemző a vidám, toleráns légkör, ha minden egyes gyermek az óvodai közösség egyenértékű, fontos tagjának érzi magát.

- képesek tekintettel lenni egymás megnyilvánulásaira, alkalmazkodni egymáshoz, elfogadják és segítik egymást;
- érdeklődnek egymás iránt, örülnek egymás sikereinek, együtt éreznek társaik szomorúságában;
- konfliktushelyzetben igyekeznek megoldást találni;
- bátran vállalják és tudják irányítani érzelmeiket;
- szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben;
- élmények hatására megélt élményeiket ki tudják fejezni metakommunikatív és verbális úton is;
- a szabályokat betartják és betartatják;
- ismerik saját képességeiket és bíznak önmagukban.

Emotionen und soziale Beziehungen

Emotionen, wie etwa Freude oder Furcht, entstehen als Reaktion auf die subjektive Bewertung einer Situation. Das Erleben und bewusste Empfinden von Gefühlen ist mit physiologischen Vorgängen wie Erröten und Ausdrucksweisen wie Lachen oder Weinen verbunden. Kinder sind von Beginn an soziale Wesen, deren Beziehungen von Emotionen geprägt sind. Mit zunehmendem Alter gelingt es ihnen immer besser, ihre Impulse zu kontrollieren, ihre Emotionen zu regulieren und Bewältigungsstrategien einzusetzen.

Diese werden vom sozialen und kulturellen Kontext maßgeblich beeinflusst. Die Entwicklung sozial-kommunikativer Kompetenzen, wie Kooperations- und Konfliktfähigkeit, Toleranz und Verantwortung für sich selbst sowie für andere zu übernehmen, baut auf der Fähigkeit zur emotionalen Selbstregulation auf. Emotional und sozial kompetente Kinder sind ihren Emotionen nicht hilflos ausgeliefert, sondern nutzen die orientierende und motivierende Funktion von Emotionen. Sie können ihre eigenen Gefühle wahrnehmen, verbalisieren und mit belastenden Gefühlen konstruktiv umgehen. Sie entwickeln die Fähigkeit zur Empathie sowie zum Aufbau von Beziehungen.

Identität

Mit dem Begriff „Identität“ wird die einzigartige Persönlichkeitsstruktur eines Menschen bezeichnet. Identität entwickelt sich im Zusammenspiel mit der Umwelt und wird von dem Bild, das andere von dieser Persönlichkeit haben, beeinflusst. Das Selbstkonzept ist ein wichtiger Teil der Identität und umfasst affektive und kognitive Anteile, also das Selbstwertgefühl und das Selbstvertrauen bzw. die Selbstwahrnehmung und das Wissen über sich selbst. Durch die

Erfahrung des Angenommenseins, durch vielfältige Beziehungen und eine anregungsreiche Umwelt wird ein differenziertes Bewusstsein individueller Stärken und Schwächen gefördert. Damit wird es möglich, Vertrauen in die eigenen Fähigkeiten aufzubauen und schwierige Situationen aktiv – wenn nötig mit Unterstützung anderer – zu bewältigen. Interaktionen mit Gleichaltrigen (peers) sind für Kinder dabei ebenso bedeutsam wie jene mit Erwachsenen. Die kontinuierliche Integration neu erworbener bzw. weiter differenzierter Fähigkeiten führt zu einer qualitativen Veränderung des Selbstkonzepts, wodurch der Prozess der Individuation unterstützt wird. Individuation bezieht sich auf die Entwicklung der eigenen Anlagen und Fähigkeiten und hat das Ziel, sich selbst als einzigartig und unverwechselbar zu erleben und zu verwirklichen. Kinder sind soziale Wesen, deren Beziehungen von Emotionen geprägt sind.

Vertrauen und Wohlbefinden

Stabile und sichere Beziehungen vermitteln Kindern Geborgenheit, tragen wesentlich zum kindlichen Wohlbefinden bei und fördern das Vertrauen in sich selbst und die Umwelt. Kinder werden ermutigt, sich Unbekanntem zuzuwenden und selbsttätig die Welt zu erforschen.

Kooperation und Konfliktkultur

Elementare Bildungseinrichtungen bieten Kindern die Chance, vielfältige Beziehungen zu anderen Kindern und Erwachsenen aufzubauen, Freundschaften zu schließen sowie unterschiedliche Rollen zu erproben und zu gestalten. Voraussetzung dafür sind die Fähigkeiten zur Selbstwahrnehmung, zum nonverbalen und verbalen Gefühlsausdruck und zur Regulation von Emotionen. Wenn Kinder in der Lage sind, eigene Interessen wahrzunehmen und auszudrücken, werden auch respektvoller Umgang mit anderen und solidarisches Handeln möglich. Alltags- und Spielsituationen geben Kindern Gelegenheit zum Aushandeln von Regeln und zur Bearbeitung von Konflikten. Sie lernen, sich zu behaupten, zu kooperieren und andere für eine Idee zu gewinnen. Zur Konfliktbewältigung ist es notwendig, Spannungen zwischen Durchsetzung eigener Interessen und Anpassung an die soziale Umwelt auszubalancieren. Mit fortschreitender Entwicklung, durch positive Vorbilder und die Unterstützung von Erwachsenen werden Kinder zu Perspektivenwechsel, Interpretation von Gefühlen anderer, Empathie und Solidarität fähig. Dies ist für eine konstruktive Konfliktkultur ebenso bedeutsam wie sprachliche und kognitive Kompetenzen.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, egészségük óvása, megőrzése. Az egészséges életmódra nevelés a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladataink:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, óvása, megőrzése;
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a más országból érkező gyermekek esetében, tiszteletben kell tartani a multikulturális szokások megőrzésének lehetőségét és a szülőföldhöz való kötődés jogát;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- ezen a nevelési területen is fontos a pedagógus modellértékű szerepe, valamint az óvónő-gyermek és a gyermek-dajka közötti jó kapcsolat. Fontos feladat a szülőkkel való együttműködés a testi, lelki nevelésben.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői:

- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, szappant, körömkefét használnak, fogat mosnak és fésülködnek;

- a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, tisztán a helyére teszik;
- zsebkendőjüket önállóan használják, észreveszik, ha szükség van rá;
- megfelelően használják a WC-t, vigyáznak rendjére;
- a gyümölcs és zöldség napok szervezése;
- új ízekkel való ismerkedés, ismeretlen italféleségek kóstolása, az elkészítésben is részt vehetnek a gyerekek (saláta, gyümölcstál);
- önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, valamint önállóan folyadékot öntenek a kancsóból;
- esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát és a kést. Szükség szerint használják a szalvétát. Étkezés közben halkán beszélgetnek;
- teljesen önállóan öltözködnek, ruhájukat ki-begombolják, a cipőjüket bekötik;
- a ruhájukat gondosan összehajtogatva a helyére teszik, öltözőszekrényüket, annak környezetét rendben tartják;
- ügyelnek környezetük esztétikumára, a rend megőrzésére, ill. annak helyre állítására törekszenek;
- ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés;
- az ágyneműt segítséggel összehajtják.

A pszicho higiénés nevelés feladatai:

A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel.

Főbb területei: az egészséges napirend gyakorlása, hibás viselkedési módok kezelése, stressz hatások kompenzációja, a magatartások érzelmi vezérlésére való készség, segélykiáltások megértése.

Feladatai:

- társas-társadalmi beilleszkedés megvalósítása;
- normatartás elsajátítása.

Gesundheitserziehung

Einfache Kenntnisse über Körperpflege und Hygiene vermitteln. Ein außerordentlich wichtiger Bereich ist die Förderung der Bereitschaft zu einer gesunden Lebensweise. Gesunde Ernährung ist die entscheidende Voraussetzung für die gesunde Entwicklung eines Kindes. Ernährung ist in vielen Familien ein problematisches Thema. Wir vermitteln den Kindern nicht nur praktische Tipps zu einer gesunden Ernährung, sondern sprechen auch Themen an wie:

• Wo kommen Lebensmittel her? • Was ist gesund, was ist ungesund? • Was benötigt man um ein gesundes Frühstück, Mittagessen etc. herzustellen? Zur Gesundheitserziehung gehört auch, sich mit Gefahren des Alltags, insbesondere des Straßenverkehrs auseinanderzusetzen, richtiges Verhalten bei Unfällen und Bränden zu üben.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az Őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

Feladataink:

- a pozitív beszélő környezet megteremtésével a gyermekek természetes közlési vágyát erősítjük, kapcsolatteremtő beszédkészségét fejlesztjük, a környezetükből származó tapasztalatokat, élményeket beépítjük a nevelés, fejlesztés tartalmába;
- a játékosságot tudatosan alkalmazzuk az anyanyelvi nevelés során, pl. anyanyelvi játékok, drámajáték, bábjáték;
- az egyéni szükségletek megfogalmazását, kifejezésének módját segítjük;
- beszédkedvüket felkeltjük: bátran, gátlások nélkül merjenek beszélni a gyermekek, lehetőségeket biztosítunk a spontán beszélgetésre a nap folyamán;

- szókincsüket bővítjük, nyelvtanilag helyes beszédre ösztönözzük őket. Önálló mondatalkotásra készítő játékok alkalmazásával nyelvi kifejezőképességüket fejlesztjük;
- az anyanyelv fejlesztését, a kommunikáció különböző formáinak alakítását az óvodai dolgozók helyes mintaadásával, szabálykövetéssel valósítjuk meg;
- a beszédfejlődésben, hangképzésben való lemaradások, hiányosságok felismerése. Kezelésük érdekében szakember segítségét kérjük;
- a gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát kielégítjük a játékszituációkban rejlő lehetőségek felismerésével és kihasználásával;
- az élményszerű tapasztalatszerzések, tevékenységek alkalmával készségeiket, képességeiket sokoldalúan fejlesztjük. Pl. énekes játékok, mondókák mozgással kísérése, illetve vizuális tevékenység közben versek, dalok, mondókák felidézése;
- a valamilyen képességterületen kiemelkedően tehetséges gyermekeket ösztönözzük kreativitásuk kibontakoztatására, megismerési, alkotási vágyuk kiélésére. Segítjük őket a változatos helyzetek megoldásában sokféle játékos tevékenység, problémahelyzet teremtésével, gazdagító programokban, projektekben való tevékenykedés felkínálásával;
- a tehetségigérek fejlesztése érdekében kísérletező, felfedező tevékenységeikhez megfelelő eszközöket biztosítunk, pl. nagyítók, térkép, természeti könyvek, hangszerek, bábok, díszlet kellékek, festékek, stb.;
- pedagógusaink ismerik a családok anyanyelvi kultúráját, segítik a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, valamint esetleges hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában;
- a tudatos és tervezett fejlesztés egyénre szabott formáját tartják szem előtt (Fejlődési lapok).

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői

- a gyermekek élvezik a tapasztalatszerző tevékenységeket, él bennük a megismerés iránti vágy;
- váljon jellemzővé a problémamegoldó és kreatív gondolkodás;
- koruknak megfelelően alakuljon ki a pontos észlelés, érzékelés;
- jelenjen meg a reprodukzív emlékezet;
- kialakul a szándékos figyelem, szereti a gondolkodást igénylő feladatokat;

- elemi ismeretekkel bír önmagáról és környezetéről;
- a fogalmi gondolkodás már kialakulóban van;
- képes gondolatait, élményeit nyelvtanilag helyes mondatokban megfogalmazni, kifejezni;
- tisztán ejti a hangzókat;
- végig tudja hallgatni mások beszédét, és megérti azt;
- kialakul kudarctűrő képessége;
- a gyermekek nyitott érdeklődésükkel álljanak készen az iskolakezdésre.

Kétnyelvű nevelés

A program célja:

Az osztrák kétnyelvű óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart, s a gyermek számára mindkét nyelv fejlesztését szolgálja (német-magyar) az életkori sajátosságokat és az egyéni különbségeket szem előtt tartva.

A kétnyelvű nevelés- program legfőbb célja, hogy a gyermekeket játékos szituációkat teremtve nyitottá tegye a másodnyelv befogadására. A magyar és a német nyelv egyenlően, párhuzamosan működik egymás mellett. Azt valljuk, hogy minden gyermek a saját nyelvén beszélhessen az óvodánkban. Ezért fontos, hogy a kollégák magas szinten beszéljék a német nyelvet. A kétnyelvűség miatt olyan pedagógiai helyzeteket teremthetnek, amelyek a beszélő környezet alakítását is szolgálják.

Nem az a célunk, hogy a gyerekek németül vagy magyarul megtanuljanak. Annál inkább a játékban rejlő lehetőségeket használjuk ki, ahol a különböző nyelvű gyerekek az egymással való kommunikáció és játék során játszva sajátítják el az idegen nyelvet egymástól.

Az intézményi közösséget az intézménnyel jogviszonyban álló- pedagógusok és nem pedagógus kollégák, a gyermekek és szüleik alkotják.

Célunk, hogy:

- az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével, differenciálva, játékos szituációkat teremtve, irányított tevékenységek során ismerjék meg a másodnyelvet (versek, énekek, szókincsbővítés, hétköznapi beszédfordulatok...)

- A gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a két illetve többnyelvűség és kultúra iránt, mely az óvodai mindennapok szerves része.
- az óvodáskor végére a másodnyelv mindennapi életben történő, rendszeres alkalmazásával a gyermekek képessé váljanak a második nyelv iskolai tanulására.

Feladatunk:

- az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, differenciált személyiségfejlesztése, kétkultúrájú nevelés megvalósítása.
- más kultúrák iránti érdeklődés felkeltése, mindkét nyelvhez való pozitív kötődés kialakítása, elmélyítése.
- az anyanyelv fontosságának tudatosításával, a másodnyelvi tapasztalatok, aktív-passzív szókincsállomány bővítésével, minél több lehetőség biztosítása a gyermeknek mindkét nyelv használatára a különböző játékszituációkban, társas kapcsolatokban és élethelyzetekben.
- a nyelvi fejlesztés a gyerek beszéd szintjére épül, nyelvi kezdeményezésekkel az alapoktól indulva, fokozatosan egymásra építve fejlesztjük a gyermek nyelvismeretét.

A kisgyermekkorú nyelvitanítás során nem a tudatos nyelvhasználatot, nyelvi szabályok használatát magába foglaló nyelvoktatást alkalmazzuk, hanem a spontán, az anyanyelv elsajátításhoz hasonló tanulási folyamatot. Így célunk, hogy az óvodások életformaként tanulják meg a német nyelvet.

A kétnyelvűség megalapozása, az idegen nyelv megszerettetése, a mindennapi óvodai életben használt alapszókincs és beszédpanelek megismertetése, megteremtve ezzel a későbbi kétnyelvű iskolai oktatás alapjait.

Zweisprachigkeit:

Stark, selbstbewusst, individuell Kinder gestalten aktiv ihre Bildungsprozesse und übernehmen entwicklungspezifisch Verantwortung; denn der Mensch ist auf Selbstbestimmung und Selbstständigkeit angelegt. Jedes Kind unterscheidet sich in seiner Persönlichkeit und seinen individuellen Fähig- und Fertigkeiten von anderen Kindern. Damit Kinder ihr reiches Entwicklungspotenzial einbringen und weiterentwickeln können, sind sie auf vielfältige

Lernanreize ihrer Umwelt angewiesen. Kinder haben das Recht auf bestmögliche Bildung von Anfang an. Deshalb ist es das oberste Ziel ihre Persönlichkeiten, ihre Begabungen sowie ihre geistigen und körperlichen Fähigkeiten bestmöglich zur Entfaltung zu bringen.

Die Entwicklung einer selbstbewussten und eigenverantwortlichen Persönlichkeit unterstützen, den Erwerb grundlegender Kompetenzen und Fähigkeiten ermöglichen, die für den weiteren Bildungsweg und die Teilhabe an der Gesellschaft erforderlich sind, dem Kind einen erfolgreichen Übergang in die Grundschule ermöglichen. Normen und Werte einer demokratischen Gesellschaft vermitteln, Kulturelle Traditionen und Überlieferungen weitergeben, Bereitschaft und Fähigkeiten fördern, sich mit dem individuellen Möglichkeiten in die Gesellschaft einzubringen. Im Unterschied zu den Vorschulklassen beginnt die Bildung mit den oben genannten Zielen in unserer Kindertageseinrichtung nicht erst ein Jahr vor dem Schuleintritt, sondern vom ersten Kindergarten tag an. So durchlaufen die Kinder bis zum Schuleintritt ein ganzheitliches Bildungsprogramm, abgestimmt auf ihre altersgemäße Entwicklung. Kinder dieser Altersstufe bilden sich ständig selbst durch ihr Tun und ihr Spiel. Wie ein Schwamm das Wasser, so saugen Kinder mit allen Fasern so viele Informationen bewusst und unbewusst auf, die sie brauchen, um sich ein Bild von der Welt anzueignen. Denn sie sind wissbegierig, neugierig und lernwillig.

Das Spiel ist für die Kinder Mittel zum Zweck. Es bietet in dieser Altersstufe den großen Freiraum zum Experimentieren, zum Ausleben, zum Erholen von den Begrenzungen der alltäglichen Realität. Kinder spielen, um das Leben zu begreifen und zu erproben. So verarbeiten sie die vielen täglichen neuen Eindrücke und eignen sich das Leben durch Wiederholungen mit eigenen Mitteln an. Spiel ist für Kinder eine Notwendigkeit auf dem langen Weg in ein selbständiges Leben.

Für uns ist unter anderem die Wortschatzerweiterung hervorragend wichtig. In den alltäglichen Situationen wie gewöhnlich, sprechen wir deutsch mit den Kindern. Auch in den geplanten Sprachsituationen und in den verschiedenen Spielen können wir spielerisch die deutsche Sprache üben. Auch unsere Projekte (Feuer, Kleider, Herbst...) helfen dabei, den Wortschatz bei den Kindern zu erweitern. Wir nutzen alle Sinnesorgane um Deutsch zu verstehen und um die neue Wörter zu merken oder um die schon bekannte Ausdrücke zu üben. Dazu verwenden wir alle Art Tätigkeiten. Dieses Jahr Bewegung spielt noch eine größere Rolle, als bis jetzt bekommen hat.

Neben den großen Kindern können wir auch bei den kleinen Kindern die deutsche Sprachentwicklung bemerken. Das kann man auch in den alltäglichen Situationen betreffen, wo die Kinder gern und oft die bekannten Satzmodelle benutzen. Die geplante Sprachspiele,

Situationen sind sehr geliebt in unserer Gruppe, wie zum Beispiel die selbstgebastelten Gesellschaftsspiele, Wortschatz-würfel, Memory, Wortschatzbilder. In die Freispiele haben die Kinder oft die Möglichkeit, die deutsche Sprache zu entwickeln, wie zum Beispiel im Puppenzimmer die Kleidungen benennen, im Bauecke die Farbe der Bausteine benennen, die Tiere benennen, im Marktspiel das Obst und Gemüsearten benennen. Durch die spielerischen Tätigkeiten haben wir die Möglichkeiten den Wortschatz zu erweitern. Zu allen Themen haben wir zahlreichen Lieder, Reime und Spiele, wobei den Wortschatz erweitert werden kann. Sehr viele verschiedene, zu allen Themen neuangefertigte, selbstgemachte Mittel und Materialien benutzen wir in unseren Gruppenalltagen. Auch die Beschäftigungen in Mikrogruppen eigneten sich sehr gut zum Differenzieren und die deutsche Sprache zu fördern.

Aufgrund dieser Angaben haben wir als Hauptziel gesetzt, die Sprachkenntnisse unserer älteren Kinder zu vertiefen, festigen und die Fähigkeit zu selbständigen Äußerungen zu fördern. Unsere Kleinen möchten wir vor allem mit der deutschen Sprache vertraut machen. Dazu nutzen wir alle Arten des Spiels aus. Das Spiel ist das wichtigste Element im Leben eines Kindes. Was bedeutsam ist im Leben verarbeiten Kinder spielend. Im Spiel werden Spielfreude, Neugierde und Aktivität im Kind geweckt. Alle Fähigkeiten, alle Emotionen, alles Leben und Lernen erarbeitet sich das Kind im Spiel.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek:

A keresztény nevelő

A keresztény óvoda szellemiségét az ott dolgozó pedagógusok határozzák meg. Folyamatos megújulás, lelki feltöltődés szükséges ahhoz, hogy erősödjön bennünk a keresztény elkötelezettség. Folyamatos szakmai fejlődés szükséges ahhoz, hogy hivatásunkat úgy tölthessük be, hogy az a ránk bízottak javára szolgáljon. A szakmai és lelki fejlődés mellett elengedhetetlen a hitbeli ismeretekben való folyamatos növekedés.

A munkatársi közösségünkben egymás hitéből, szeretetéből, tudásából tudunk meríteni. Ami egyikünknek van (hit, szeretet, tudás stb.) abból mindenkinek jut, hogyha nincs, akkor mindannyian hiányt szenvedünk.

Feladataink:

- az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll;
- az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek;
- az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára;
- az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez;
- a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli;
- az óvodapedagógus minta értékű modellt, aki értékeket közvetít, ízlést formál, esztétikai élményhez juttatja a gyermekeket;
- nyitott, kellő toleranciával rendelkezik, képes a másság elfogadására, nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést;
- környezettudatos szemlélettel nevelje a gyermekeket, rendelkezzen jó empátiás készséggel;
- a tőle telhető módon, a legmagasabb színvonalon képviselje az óvoda érdekeit, legyen igénye az önművelődésre, szakmai fejlődésre;
- elvárás, hogy a pedagógus önfejlesztése a pedagóguskompetenciák alapján történjen;
- legyen jó csapatjátékos;
- egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Pedagógiai elveik, nevelési gyakorlatuk legyen összhangban, tudjanak együttműködni a tervezésben, a feladat megosztásában (erre kell a két órás átfedési idő);
- a pedagógiai program - mely az ONAP alapján, az intézmény óvodapedagógusainak, pedagógusainak együttműködésével készült- biztosítja a pedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését;
- az óvodapedagógusok vonják be a dajkát az erkölcsi, szociális képességek fejlesztésébe, az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe;
- közös nevelőmunkájuk során olyan pedagógiai helyzeteket teremthetnek, amelyek a beszélő környezet alakítását is szolgálják;

- a szülőket minden gyermekükkel kapcsolatos eseményről folyamatosan tájékoztatni kell (lásd kapcsolattartásnál!);
- a közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért;
- a vezető óvónő koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai, tanügyigazgatási, közéleti, minőségirányítási feladatokat;
- a vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítsa a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek önálló, felelősségteljes munkavégzését.

Tárgyi feltételek

A programunkban megfogalmazott, megtervezett feladatok ellátásához, elvégzéséhez természetesen biztosítanunk kell a megfelelő tárgyi feltételeket. Ezen nemcsak a foglalkozási eszközök értendők, hanem a kulturált, esztétikus, higiénikus és praktikus környezet kialakítása is. Az öltözködés, étkeztetés, viselkedés, higiénés, mozgáskultúra kialakulásának, igénynyé válásának alapfeltétele a példamutatáson kívül a megfelelő körülmények kialakítása.

Az intézményünk épületét 1994-ben alakították át óvodává családi házból. Családias jellegét máig megőrizte.

Csoportszobáink egyediek, világosak, megfelelő tér és játéklehetőség áll a gyermekek rendelkezésére. A galéria részen műhely került kialakításra, amely a vizuális tevékenységek színtere. A nagy előtérben könyvtár foglalkozások, vetítések, biblia órák kerülnek megrendezésre.

Kertünk és udvarunk nagyon nagy, zártsága miatt kiváló lehetőséget biztosít a különböző játéktevékenységek végzésére, foglalkozások megtartására. Megújult felső udvar részünk gumitégla borítást kapott, lehetőséget nyújtva ezzel a kinti sporttevékenységek megszervezésére, események lebonyolítására. A sportudvar mellett kialakításra került egy Kneipp mezítlábas rész, ahol jó időben a gyermekek mezítláb, érzékelésre, a lábboltozat erősítésére, egészségmegőrzésre használhatják a „parkot”.

Új tornatermünket 2015 óta használjuk. A hatalmas tér, az eszközök sokasága lehetőséget ad az óvónőknek a tervezésben a megújulásra, a gyermekeknek a szabad, önfeledt, az „egész teret kitöltő” mozgásra.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái

A család az elsősorú felelős a gyermek nevelésében. Ha a gyermek valamilyen gyermekintézménybe jár mindkét környezet felelőssé válik. Az intézmények a családi nevelést kiegészítve szolgálják a gyermekek harmonikus fejlődését, mely kapcsolatnak legfontosabb alapja a bizalom és a segítségnyújtás.

A szülő megosztja információit a gyerekről, hiszen ő ismeri legjobban igényeit, szükségleteit, viszont a pedagógus olyan szaktudással rendelkezik, mely fontos a gyermek személyiségfejlődése szempontjából.

Óvodánk kiemelt nevelési elve a szülőkkel, családokkal való együttműködés. Legfontosabb célunk a szülők-intézmények közötti folyamatos információáramlás és a jó partnerkapcsolat kialakítása a családokkal.

A kapcsolattartás formái intézményünkben:

- napi párbeszéd-mindennapi dolgokról;
- fogadóóra- egy adott gyereket érintő nevelési kérdések megbeszélésére;
- szülői értekezletek- programok, dátumok, események megbeszélése, mindenkit érintő általános, neveléssel kapcsolatos témák megbeszélése

- közös programok-kapcsolatok elmélyítésére alkalmas: ovis mise, anyák napja, gyereknap, - betekintés az óvoda életébe.

Az óvodai élettevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

A játék

A szabadjáték a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete. Óvodai életrendünket úgy alakítottuk, hogy a szabad, alkotó játéknak a legnagyobb teret biztosítsuk. Óvodánk minden óvodapedagógusa vallja, s annak szellemében dolgozik, hogy a játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a világ megismerésének korai, gyakorlati, konkrét útja, amely megelőzi a valóság logikai, elméleti megismerését. Egyben azonban – éppen a gyakorlati jellege miatt – a gyermek által már elsajátított ismeretek ellenőrzésének, rögzítésének is eszköze.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. Tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, serkentő, támogató, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Igyekszünk megismerkedni a gyerekek óvodán kívüli tapasztalataival. A játékban gyakran megjelennek az óvodán és a családon kívül szerzett élmények, események is. Ez nem csupán a játék irányítása, de az egyéni bánásmód, a családdal való együttnevelés érdekében is jelentős tényező.

A játékhoz alkalmas, nyugodt légkört, megfelelő helyet, elegendő időt, játékszereket, és egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket biztosítunk.

Céljaink:

- a gyermek szabad képzettségének elősegítése, kreativitásuk fejlesztése;
- a gyermekek intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatokhoz való juttatása;

- a játékkal szerzett élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek, szükségleteinek teljesítése;
- minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, s a játékban megvalósuló tanulás;
- a gyermekek a játéktevékenységeik során szerzett élmények, tapasztalatok alapján való tanulása egyenként, kisebb csoportokban vagy az egész csoporttal együtt;
- a játék során erősödjön a gyermekek önállósága, kezdeményezése, aktivitása;
- a játék során a gyermek az adott életszakasznak legjobban megfelelő tevékenységi formákat gyakorolhassa.

Feladataink:

- a napirendben fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése;
- a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét;
- a nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése;
- a napirenden belül elegendő időt és helyet kell biztosítani a gyakorló-, a szimbolikus szerep-, a konstruáló- és a szabályjátékhoz;
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása;
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű kreatív játék kialakulásához;
- a gyermek egyéni fejlődési ütemét és saját személyiségfejlődését figyelembe veszi az óvodapedagógus a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során;
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása;
- társas kapcsolatok alakításának, együttműködési készségnek a fejlesztése;
- alapvető erkölcsi normák, magatartási szokások alakítása;
- a gyermekek fantáziájának gazdagítása;
- gyermeki kreativitás fejlesztése, feszültségek oldása.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői

Akkor tekinthetjük tevékenységünket sikeresnek a játék területén, ha maximális mértékben kihasználjuk a benne rejlő diagnosztikus és fejlesztő lehetőségeket úgy, hogy a szabad játékra a lehető legtöbb időt biztosítjuk.

- játékukban kiemelkedő helyet kap a szimbolikus szerepjáték;
- tiszteletben tartják társaik tevékenységét, véleményét, játékát;

- képesek megkezdett játékaikat több napon keresztül folytatni, gazdagítani, konstrukcióikat felhasználni más játéktémában;
- együttműködésük során képesek a részfeladatokat összehangolni, a szerepeket elosztani;
- bonyolult építményeket alkotnak egyedül és közösen, önállóan és együttműködve;
- bonyolult konstrukciókat hoznak létre képről, modelleznek;
- örömmel vesznek részt a szabályjátékokban betartva a szabályokat, esetleg ők maguk is új szabályokat alkotnak játékaikhoz, amelyet betartanak és betarttatnak egymással;
- társas kapcsolatukban, viselkedésükben megjelennek az erkölcsi és viselkedési normák;
- szívesen dramatizálnak, báboznak az általuk ismert mesékből;
- a játék során a gyermek globális tevékenységét áthatja a kreativitás.

Spiel

Dem Spiel als einer wichtigen Form der kindlichen „Aneignung der Welt“ kommt große Bedeutung zu. Spielfähigkeit ist jedem Menschen angeboren. Mit dem Begriff „Spielfähigkeit“ werden die Spielfreude, die unermüdliche Neugier und Aktivität von Kindern sowie ihre intrinsische Motivation, die Umgebung mit allen Sinnen handlungsnah zu begreifen und Neues zu lernen, bezeichnet. Insbesondere ist das freie Spiel eine ideale Quelle für die Lernmotivation, die sozial-kommunikativen Kompetenzen und das divergente Denken. Das Spiel ist die wichtigste Lernform, denn in einem reichhaltigen Spielumfeld werden unzählige synaptische Verbindungen im kindlichen Gehirn aufgebaut und laufend benützt. Diese neuronalen Netzwerke unterstützen Kinder auch in der Zukunft dabei, ein immer umfassenderes Weltverständnis zu erwerben.

Verselés, mesélés

A nyelvi képességek fejlesztéséhez az egyik leghatásosabb eszköz a mese, a vers, a mondóka, a bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes hangejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A mondókák ismételtetésével tisztítható a magán-és mássalhangzók helyes ejtése, alakítható a megfelelő artikuláció. Szókincsük, kifejezésmódjuk jelentősen gazdagodik a mesék, versek, irodalmi

alkotások hatására. Egy-egy mesejelenet, szituáció eljátszása alatt kibontakoztatható szabad önkifejezésük. A dramatizálás a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra ösztönözhet. Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi fejlesztésnek fontos eszköze, amely a ritmus, mozdulatok, szavak egységével a gyermekek érzéki-érzelmi élményeit biztosítva a gyermek személyiségét fejleszti.

A mese pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában és teljes világképet, világmagyarázatot ad.

A vers a beszéd zenei elemeire épül. A játék, szöveg és dallam, mozgás – beszédritmus és hangulat egységet alkot. Az igazán életkorukhoz illő verseket, népi gyermekmondókákat, verses játékszövegeket nagyon gyorsan megtanulják. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Céljaink:

- a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak;
- a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat;
- a mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál;
- a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás eleven, belső képvilágot

jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája;

- a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja;
- a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme;
- az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A magyar kultúra értékeinek átörökítése, de az interkulturális nevelés biztosítása mellett;
- az irodalmi műveken keresztül erősíthetjük a közös nemzet, a szülőföldre való tartozás érzését.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén:

Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élményből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok). A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

Feladataink:

- az anyag kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek tovább éltetése;
- szükséges nyugodt, szeretetteljes légkör, hely, idő megteremtése, mely biztosítja a gyermek lelki nyugalomát;
- mintaértékű személyes példaadás (helyes beszédlegzés, stílushoz alkalmazkodó szókinchaszorlát, monotonitás kerülése, artikuláció fontossága, vokális jelek: hangszín, hangerő, tempó, szünettartás, hangmagasság tudatos és célszerű alkalmazása);
- a 3-7 éves gyermekek számára a kedvelt, hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, mondókázás, bábozás és dramatizálás);

- az óvodapedagógus a kijelölt helyen biztosítson a gyermekek számára képes-és mesekönyveket, bábokat, kellékeket, melyeket elővehetnek, nézegethetnek, felhasználhatnak. Alkalmazzon különböző figyelemfelkeltő, ráhangoló szertartásokat;
- változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyvek, a színház iránt, így válik a gyermekből az esztétikai élményekre érzékeny, művelt ember;
- változatos módszerek alkalmazásával segíti a gyermeki önkifejezés fejlődését, a saját vers és mese alkotását;
- szókincsének bővítése, belső képi világának fejlesztése, hallásának és beszédhallásának fejlesztése, auditív emlékezetének fejlesztése, ritmusérzékének a fejlesztése, művészeti élmény nyújtása az óvodáskorú gyermek számára;
- a gyermek önkéntelen és szándékos figyelmének fejlesztése;
- az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a mesék hőseinek tetteit, a mese cselekményét, a szereplők mondanivalóját a gyermekek saját elképzeléseik alapján játsszák el, dramatizálják, bábozzák el.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői

- a gyermekek szívesen és örömmel ismételtetik a verseket, rigmusokat;
- egyéneként vállalkoznak a mesék, versek, mondókák elmondására;
- várják, igénylik a mesehallgatást, maguk is segítenek a mesemondás feltételeinek kialakításában;
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak saját, ill. kisebbek örömeire;
- élményeiket vizuálisan is megjelenítik;
- megjegyzik, és emlékezetből felidézik a megismert mondókákat, meséket, verseket;
- a folytatásos mesék szálait össze tudják fűzni;
- szeretik és óvják a könyveket;
- szókincsük, kifejezőmódjuk jelentősen gazdagodik az irodalmi élmények hatására;
- mesehallgatás közben viselkedésükön, tekintetükön látszik a belső képalkotás folyamata, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája;
- hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében felfogják a hallott mese témáját, a vers költői képeit;
- az erkölcsi viselkedési normák megerősödnek.

Sprache und Kommunikation

Sprache ist das wichtigste Medium zur Auseinandersetzung eines Menschen mit seiner Welt: Sprache ist notwendig, um Gefühle und Eindrücke in Worte zu fassen und damit sich selbst und andere zu verstehen. Sie ist die Grundlage für die Gestaltung sozialer Beziehungen. Sprache trägt wesentlich dazu bei, Handlungen zu planen, Informationen aufzunehmen, zu verarbeiten und weiterzugeben. Sprachkompetenz ist der Schlüssel zu einer erfolgreichen Bildungsbiografie. Kontinuierliche Sprachförderung stellt eine Querschnittsaufgabe in elementaren Bildungseinrichtungen dar. Kinder werden in vielfältigen Alltagssituationen unterstützt, sprachliche Kompetenzen in ihrer Erst- bzw. Zweitsprache zu erwerben und zu differenzieren. Dabei kommt dem Dialog zwischen Erwachsenen und Kindern eine besondere Bedeutung zu: Er bildet die Grundlage dafür, die Interessen und Bedürfnisse der Kinder zu erkennen und ihre Entwicklung individuell zu begleiten. Auch Bewegung ermöglicht zahlreiche Erfahrungen, die eng mit der Weiterentwicklung sprachlicher Kompetenzen verbunden sind.

Sprache und Sprechen

*Von Geburt an sind Kinder an Sprache interessiert und in sprachliche Interaktionen eingebunden. Beim Spracherwerb wirken vielfältige Prozesse, Strategien und Ressourcen ineinander. Einerseits bringen Kinder ihre genetischen und kognitiven Voraussetzungen in sprachliche Austauschprozesse ein, andererseits wird der Spracherwerb von Kindern durch sprachliche Anregungen und differenzierte Dialoge mit vertrauten Personen unterstützt. In jeder Phase des Spracherwerbs gilt, dass das Sprachverständnis umfassender ist als die eigene Sprachproduktion. Die Förderung des Spracherwerbs sollte vor allem zu Beginn in konkrete Handlungszusammenhänge eingebettet sein, die sprachlich kommentiert werden. Dazu sind vielfältige Sprechansätze und der Bezug zu Alltagssituationen notwendig. Mit zunehmender Entwicklung erlangen Kinder die Fähigkeit, Sprache nicht nur handlungsbegleitend, sondern auch handlungsplanend und reflektierend einzusetzen. Der Erstsprache der Kinder kommt ein besonderer Stellenwert zu. Die Familiensprache verdient Wertschätzung, da Sprache und Identität eng zusammenhängen. **Erfolgreicher Zweitspracherwerb baut auf erstsprachlichen Kompetenzen auf, daher ist es wichtig, auch die Erstsprache ständig weiterzuentwickeln. Die Auseinandersetzung mit unterschiedlichen Sprachen begünstigt das Zusammenleben in einer pluralistischen Gesellschaft.** Sprache ist die Grundlage für die Gestaltung sozialer Beziehungen.*

Verbale und nonverbale Kommunikation

Sprachliche Bildung bezieht sich immer auf verbale, nonverbale und paraverbale Aspekte der Kommunikation. Die non- und paraverbalen Anteile, wie etwa Körpersprache und Sprachmelodie, verdeutlichen Sprechinhalte und unterstützen das Sprachverständnis. Sie sind insbesondere für jene Kinder wichtig, die erst am Anfang ihres Spracherwerbs stehen. Reichhaltige Kommunikationsanlässe unterstützen Kinder bei der kontinuierlichen Weiterentwicklung ihrer Sprachkompetenz. Die Wertschätzung der Vielfalt kindlicher Ausdrucksformen trägt dazu bei, die Sprechfreude und die Motivation der Kinder zu wecken bzw. zu erhalten. Erwachsene Bezugspersonen haben durch ihr Sprachvorbild und ihren Sprachgebrauch wesentlichen Anteil an der Sprachentwicklung der Kinder. Daraus leitet sich der Anspruch zur fortlaufenden Reflexion und Verbesserung des eigenen Sprach- und Kommunikationsverhaltens ab.

Literacy

Der Begriff „Literacy“ umfasst alle Erfahrungen, Fähigkeiten und Fertigkeiten, die Kinder im Umgang mit Buch-, Erzähl- und Schriftkultur vor dem eigentlichen Lesen- und Schreibenlernen machen. Zeichen, Symbole und Schriften vermitteln ein Verständnis davon, dass Kommunikation auch unabhängig von persönlicher Präsenz möglich ist. Durch die Rezeption von Kinderliteratur und die Auseinandersetzung mit altersgemäßen Texten werden Kinder zunehmend fähig, sprachlich vermittelte Inhalte zu verstehen und zu interpretieren – auch wenn diese losgelöst von zusätzlichen Informationen wie Bildern oder konkreten Handlungen sind. Damit erwerben bzw. differenzieren sie Kompetenzen, die die Grundlage für den Prozess des Lesen- und Schreibenlernens bilden.

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés minden területén érvényesek Kodály Zoltán elvei: „A zene olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre”. Az óvodai művészeti nevelésnek meghatározó eszköze az ének, énekes játékok és a zenehallgatás. A gyermekkori zenei nevelés hatásai meghatározzák a gyermek egész életének zenei érdeklődését, fogékonyságát. Fontos, hogy mit tanítunk neki, mit játszunk vele és milyen zenei készségek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A zenei nevelésnek a néphagyományból kell kiindulnia, a zenei elemeket közvetlen, élő zenével kell megtanulni, megtanítani. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket a gyermekben, ezért elengedhetetlen része a nevelésnek, jelen van a nap bármely szakában, ezáltal kiváló alapot is teremt a képességfejlesztéshez.

Céljaink:

- a közös énekléssel, az énekes játékok örömeivel, igényes zenehallgatási lehetőségek kiválasztásával, (népzeneitől a kortárs művészeti alkotásokig) az óvodapedagógus élő, énekes, vagy hangszeres játékával a gyermekek képességeinek, kreativitásának, művészi fogékonyságának alakítása, a zene iránti érdeklődés felkeltése;
- a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladataink:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése (légtér, hely, idő);
- igényesen kiválasztott, az adott csoport képességszintjének megfelelő zenei anyag megtervezése;
- a gyermekek zenei képességeinek, zenei hallásának, emlékezetének, képzeletének, alkotó kedvének fejlesztése játékkal, játékos módszerekkel;
- a zenei kreativitás fejlesztése – ritmus, hallás, éneklés, mozgás terén;
- sok ölbéli, népi gyermekdal éneklése;
- a gyermekek biztonságérzetének, esetleges gátlásainak feloldása, önként vállalt fegyelmének, közösségi érzésének és magatartásának kedvező irányba történő mozdítása;
- ösztönözni a gyermekeket, hogy zenei élményüket mozgással is kifejezzék, törekedni arra, hogy a zene esztétikumával harmonikus egységet alkosson a gyerekek mozgása, testtartása;
- a zenehallgatási anyag kiválasztásánál legyünk figyelemmel a más országból érkező gyermekekre is;
- használjuk fel a már ismert dalos játékokat és dalokat az ünnepi előkészületek hangulatához és az ünnepi műsor színesítéséhez;
- a mondókákkal, a gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal fejleszteni a gyermekek nyelvi képességeit. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon a felnőtt minta spontán utánzásával;

- megismertetni korosztálynak megfelelően a ritmushangszereket és azok használatát;
- felkelteni a gyermek figyelmét a környezet hangjai iránt;
- az egyéni megszólalás bátorítása játékhelyzetekben, szókincs bővítés, helyes légzés és artikuláció kialakítása;
- az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon a felnőtt minta spontán utánzásával.

Zenei tartalom:

- a 3-4 éves gyermekek ismerjenek meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot, és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok, 2/4-es üteműek legyenek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok találhatóak. A gyermekek a már jól ismert dalok, dalos játékok ismétlése során éneklésből, mozgásból közvetlen tapasztalással, aktív cselekvéssel szűrjék le az elemi zenei fogalmakat. Járással, egyszerű mozdulatokkal emeljék ki a mondókák, a dalok, egyenletes lüktetését;
- a 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 6-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megismerése mellett ismételtessék a kiscsoportban tanultakat is. A dalok hangterjedelme továbbra is pentaton jellegű maradjon;
- az 5-6-7 éves gyermekek ismerjenek meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A dalok hangkészletére a félhangnélküli ötfokúság legyen jellemző, ritmusát tekintve az óvodapedagógus válogasson olyan dalokból, melyekben szünet, szinkópa, triola ritmusjelek is megtalálhatók;

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői

- a gyermekek zenei képességeinek fejlődése egyéni sajátosságaiknak megfelelően alakul;
- a gyermekek szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában, természetes módon mindig megjelenik az éneklés a mindennapokban (születésnapok, csoportban – udvari játék, kirándulás, ünnepek alkalmával);
- korukhoz mértén tisztán, helyes tempóban énekelnek egyénileg és csoportosan;
- felismerik a dallamot, képesek azt létrehozni improvizálva - ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni;
- megkülönböztetik a zenei fogalompárokat: halk - hangos, lassú - gyors, mély - magas;
- szívesen mozognak a zenére, képesek önálló mozdulatokat kitalálni azokra;

- tudják a járás és lépés változatos formáit alkalmazni (dobbantás, koppantás, átbújás, stb.);
- szeretik a zenét, szívesen hallgatják, képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, megkülönböztetik a dal ritmusától;
- felismerik néhány hangszer hangját, használnak ritmushangszert;
- játékaikban szívesen kezdeményeznek általuk megismert körjátékokat, mondókákat;
- a zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, műzenei szemelvényeket, gépi zenét, más népek dalait.

Musik, singen, tanzen:

Musik ist für uns ein wesentlicher Bestandteil im Kindergartenalltag. Über die Musik können wir den Zugang zu allen Kindern finden. Sie erleben Freude am eigenen Singen und an der Stimme, sie experimentieren mit Instrumenten und haben die Möglichkeit besondere Augenblicke musikalisch zu verschönern. Jede musikalische Fähigkeit spricht Kinder an. Beim Erlernen von Liedern und Fingerspielen können die Kinder sprachliche Barrieren leichter überwinden, zusammenhängende Texte behalten, ihr Gehör schulen und ein Gefühl für Rhythmus und Melodien entwickeln.

- *Kreisspiele und Bewegungsspiele sind ein notwendiger Ausgleich im Alltag und Singen, Stampfen, Klatschen eine gute Hilfe für einen ruhigeren Tagesablauf.*
- *Klanggeschichten regen die kindliche Phantasie an. Eine Geschichte wird erzählt, Orffinstrumente (Klanghölzer, Xylophon, Trommel, etc.) werden zusammen ausgewählt und die Geschichte wird musikalisch ausgestaltet. Die Kinder lernen den Umgang mit Klängen, Geräuschen und Instrumenten, ihre kindliche Experimentierfreudigkeit wird gefördert, eigene Gefühle verarbeitet.*
- *Das Malen nach Musik gibt den Kindern die Möglichkeit, je nach Stimmungslage, eigene Empfindungen auszudrücken und optimal darzustellen. Das Kind kann seinen Gefühlen freien Lauf lassen.*

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenység, az érzékszerveken, érzelmeken átható folyamat. A művészeti alkotások a szépség iránti vonzódást és értékelő képességük alakulását segíti. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá

a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A tevékenység kialakítja bennük a képzelőerőt, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet. Formálja képzeletüket, gazdagítja élmény- és fantáziavilágukat. A gyermek fogékonysága által minden őt körülvevő környezeti ingerre érzékenyen reagál. A gazdagon megélt tevékenységek, rácsodálkozások megtanítják a gyermeket a szép élvezetére, fejlődik esztétikai ítélnéessége.

Céljaink:

- a gyermek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése;
- a gyermekek tér, forma és szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása;
- a gyermekek képzeletének kibontakoztatása, alkotó kedvük serkentése, készségük fejlesztése;
- az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendezőképessegek alakulását;
- a helyes ceruzafogás kialakítása;
- a vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése.

Feladataink:

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, hely, idő, eszköz. Az óvodapedagógus az ábrázolótevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakítható tevékenység differenciált megszervezése a tevékenység differenciált szervezeti formáinak a biztosítása. Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget kell adni a szabad alkotásra. Különböző anyagokkal való ismerkedés, az eszközök helyes használatának megtanítása. A rajzolás, festés, mintázás, építés,

képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeinek és eljárásainak megismertetése. A gyermek minél több természetes anyaggal való megismertetése. Az egyéni kedv szerinti munkálkodás feltételeinek biztosítása, a fantázia szárnyalásának megengedése, közben a beszélő környezet megteremtése, érzelmek megnyilvánulási lehetőségének biztosítása.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői:

- a képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, érzelmvilágukat;
- ismerik és helyesen alkalmazzák a különböző eszközöket (ceruzafogás, ecsetkezelés, olló, ragasztó, stb.);
- a gyermekek alkotásaira jellemző a formagazdagság, a színek sokféle variálása;
- tudnak embert ábrázolni felismerhető testrészekkel, örülnek egyéni és közös kompozícióknak, vonalvezetésük balról jobbra halad;
- alkotásaikat ízlésesen elhelyezik az erre a célra kialakított helyen;
- plasztikai munkájuk egyéni, részletes;
- téralakításban, építésben közösen vesznek részt;
- rácsodálkoznak a szép látványra, képesek, tudnak gyönyörködni benne;
- megfogalmazzák véleményüket, értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról;
- önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, dekorációkat, kellékeket;
- rendelkeznek koordinált szem és kézmozgással.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az óvodapedagógusok az eszközök állandó biztosítása mellett tudatosan irányított, mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységeket is szerveznek. Az általuk előkészített eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó-alakító tevékenységre. Az egyéni segítségnyújtás

érdekében egyszerre legfeljebb 5-6 gyermek vegyen részt a tevékenységben. A gyermekeknek ajánljon egy témán belül alternatív lehetőségeket, és legalább kétféle technikát. A gyermekek alkotásaiban mutatkozzanak meg érzelmeik, vágyaik, gondolataik, szorongásaik, fantázia-és élményviláguk.

Ästhetik und Gestaltung

Ästhetische Empfindungen werden von kulturellen Strömungen und gesellschaftlichen Werten beeinflusst. Die ästhetische Bildung als Teil der elementaren Bildung geht davon aus, dass das Denken in Bildern die Grundlage für Prozesse des Gestaltens und Ausgestaltens darstellt.

Ästhetische Impressionen sind von Geburt an Teil der kindlichen Weltentdeckung und spielen auch in Alltagssituationen eine zentrale Rolle. Ästhetische Wahrnehmungen basieren auf sinnlichen Eindrücken, die Kinder auf subjektive Weise verarbeiten. Eigene künstlerische Gestaltungsprozesse unterstützen Kinder dabei, die Komplexität ihrer Wahrnehmungen zu strukturieren und ihrer Kreativität Ausdruck zu verleihen.

Kultur und Kunst

Mit dem Begriff „Kultur“ wird ein historisch überliefertes System von Bedeutungen bezeichnet, das sich in symbolischer Gestalt manifestiert, wie etwa in Form von Kunstgegenständen oder Literatur. Kultur kann als dynamischer Prozess verstanden werden, in dem Menschen ihr Wissen vom Leben und ihre Einstellung dazu ausdrücken, erhalten bzw. weiterentwickeln. Kultur wird daher sowohl im Alltag, in Bräuchen und Traditionen als auch in kulturellen Produkten und Werken aus den Bereichen Malerei, Bildhauerei, Architektur, Theater, Tanz, Musik, Literatur und Medien sichtbar. Bildende und darstellende Kunst sowie Musik sind integrale Bestandteile einer Kultur. Sie umfassen Handlungen und Werke, die auf Wahrnehmung, Vorstellung und Intuition basieren und durch kreative Prozesse zum Ausdruck gebracht werden. In elementaren Bildungseinrichtungen erhalten Kinder Gelegenheit, sich sowohl mit Kunstwerken, Künstlerinnen und Künstlern und Kulturgegenständen der eigenen als auch anderer Kulturen auseinanderzusetzen. In der Begegnung mit Kunst versuchen Kinder, ihren Wahrnehmungen Sinn und Bedeutung zuzuschreiben. Sie erleben, dass künstlerische Werke vielfältige und individuell unterschiedliche Emotionen ansprechen.

Voraussetzungen dafür sind Problemsensitivität, Offenheit und Flexibilität.

Kinder mit kreativer Kompetenz stellen gewohnte Denk- und Handlungsmuster in Frage und finden außergewöhnliche Antworten auf Herausforderungen. Im ästhetischen Bereich wird Kreativität in verschiedenen künstlerischen Ausdrucksformen deutlich, wie im bildnerischen und plastischen Gestalten, im darstellenden Spiel, im Tanz, sowie in der Auseinandersetzung

mit Musik und Sprache. Beim kreativen Gestalten stellen Kinder ihre Sicht der Wirklichkeit und ihr Verhältnis zur Welt dar, setzen sich mit eigenen Fragen, Gedanken sowie mit Gefühlen auseinander und stellen Beziehungen zwischen der inneren und äußeren Welt her. Gleichzeitig werden sie sich im künstlerischen Handeln ihrer Ausdrucksmöglichkeiten bewusst. Sie lernen die Beschaffenheit von Materialien, deren Gestaltungsmöglichkeiten und die Verwendung von Werkzeugen kennen und erweitern dadurch ihre Sachkompetenz.

Der Gestaltungsprozess zur Herstellung von Werken nimmt dabei einen wichtigeren Stellenwert als die Werke selbst ein. Durch schöpferische Prozesse erleben Kinder Selbstwirksamkeit, die wesentlich zur Entwicklung ihrer Identität beiträgt.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mind ezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Céljaink:

- a spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget

kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására;

- egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése;
- a gyermek mozgásszükségletének kielégítése, természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése játékos formában úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve, s erősödjön a társra figyelés képessége;
- szokássá, majd belső igénnyé váljék a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás, amelyet sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgásos és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása;
- mindennap alkalmazható mozgásgyakorlatok alkalmassá tehetik a gyermekeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására;
- egyensúlyérzék, a téri tájékozódás, a koordinált mozgás fejlesztése, a testséma fogalmának elsajátítása;
- az egészséges életvitel, az egészséges életmódhoz szükséges készségek, jártasságok alapozása, és a mozgáskultúra iránti érdeklődés felkeltése;
- a mozgásos játékok segítségével a gyermekek egyéni szükségleteinek, természetes mozgásának járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeinek, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség fejlesztése.

Feladataink:

- a spontán a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek egészüljenek ki az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások épüljenek be az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének (a pozitív énkép, önkontroll, érzelmi szabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás) fejlődésére;
- a spontán megjelenő mozgásos tevékenységeknek, egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés mindennapján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani;

- a 3-6-7 éves korra tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása során törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználásra;
- a különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében;
- minden gyermek egyéni képességeinek megfelelő értékelése pozitív megerősítéssel;
- az óvónő mérje fel, és mérő lapon írásban rögzítse a gyermekek mozgásfejlettségét, testséma fejlettségét, térbeli tájékozódását, térbeli mozgásának, finommotoros koordinációjának fejlettségét. Akinek szükséges készítsen egyéni fejlesztési tervet;
- az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlása;
- az irányított mozgásos tevékenység anyagának megfelelő összeállítása, a tornaterem adta lehetőségek teljes kihasználása;
- prevenciós feladatok megvalósítása a mozgással;
- évente többszöri (családi nap, barangolás) mozgásos nap szervezése.

Bewegung und Gesundheit

Bewegungserfahrungen, vielfältige Sinneseindrücke und deren Zusammenspiel sind wesentliche Grundlagen der Selbst- und Weltbilder von Kindern. Durch Bewegung erforschen und erobern Kinder ihre Umwelt, erfahren sich als selbstwirksam und werden dazu motiviert, sich weiteren Herausforderungen zu stellen. Neue Informationen, die Kinder durch Wahrnehmung und Bewegung sammeln und verarbeiten, werden mit bereits Bekanntem verknüpft. Dadurch erweitern sich kindliche Erfahrungsspielräume und Handlungskompetenzen. Bewegung trägt wesentlich zu einer gesunden physischen und psychosozialen Entwicklung bei. Der Begriff „Gesundheit“ bezeichnet einen momentanen Gleichgewichtszustand zwischen dem objektiven und subjektiven Wohlbefinden einer Person. Ein gesunder Mensch befindet sich auf körperlicher, psychischer und sozialer Ebene im Einklang mit seinen individuellen Bedürfnissen und Möglichkeiten sowie mit seinen äußeren Lebensbedingungen.

Körper und Wahrnehmung

Kinder nehmen die Welt in ihrer Differenziertheit auch über ihren Körper wahr. Wahrnehmen bedeutet, aus der Fülle von Sinneseindrücken einige auszuwählen, das Wahrgenommene zu interpretieren und zu verarbeiten. Dadurch stärken Kinder ihre Fähigkeiten, sich zu orientieren, sich auszudrücken und zu gestalten, als wesentliche Voraussetzung für

strukturiertes Handeln und Denken. Über verschiedene Wahrnehmungsformen erwerben Kinder Wissen über ihren

*Körper und dessen Empfindungen. Sie entwickeln ein Körperschema, indem sie die Ausmaße und Grenzen ihres Körpers sowie dessen Lage im Raum erfahren und eigene körperbezogene Bedürfnisse wahrnehmen. Diese Erfahrungen sind die Voraussetzung für exaktes Planen und Ausführen von Bewegungen und Handlungen als Reaktionen auf ihre Wahrnehmungen. **Psychomotorische Erfahrungen bauen auf der Wechselwirkung von Wahrnehmen, Denken, Fühlen und Handeln auf.** Sie unterstützen Kinder dabei, sich ihrer Gestaltungsmöglichkeiten bewusst zu werden und in vielfältigen Situationen initiativ und handlungsfähig zu sein. Dadurch wird u. a. das Selbstvertrauen der Kinder beeinflusst und gestärkt.*

Bewegung

Bewegung ist eine fundamentale Handlungs- und Ausdrucksform von Kindern. Ihr kommt eine Schlüsselfunktion im Rahmen der Entwicklung kognitiver, emotionaler, sozialer und kommunikativer Fähigkeiten zu. Dem natürlichen Bewegungsdrang der Durch Bewegung erforschen Kinder ihre Umwelt.

Kinder wird in elementaren Bildungseinrichtungen durch eine anregend gestaltete Umgebung mit vielfältigen und reichhaltigen Bewegungsanlässen und eine Haltung der Pädagoginnen und Pädagogen, die zur Bewegung motiviert, entsprochen. Bewegung unterstützt Kinder bei der Auseinandersetzung mit sich selbst und mit anderen sowie mit den räumlichen und materialen Gegebenheiten ihrer Umwelt. Sie entwickeln Vorstellungen über ihre körperlichen Stärken und Schwächen und gelangen auf diese Weise zunehmend zu einer realistischen Selbsteinschätzung. Das Erleben von Selbstwirksamkeit und das Vertrauen in die eigene Leistungsfähigkeit motivieren zu weiterer Bewegung. Kinder differenzieren über Bewegung ihre Geschicklichkeit und Ausdauer, ihr Koordinationsvermögen und ihre räumliche Vorstellungsfähigkeit. Durch das Erproben fein- und grobmotorischer Fertigkeiten entwickeln sie ihr Körpergefühl und Körperbewusstsein kontinuierlich weiter.

Gesundheitsbewusstsein

Die physische und psychosoziale Gesundheit von Kindern ist eine wesentliche Voraussetzung für ihre Bildung, Entwicklung und ihr Wohlbefinden. Kinder erfahren eine Steigerung ihres Wohlbefindens u. a. durch körperliche Aktivitäten zur Bewältigung von Stress, emotionalen Belastungen und Krisen sowie zum Abbau von Aggressionen. Entspannung leistet in diesem Zusammenhang einen wichtigen Beitrag zur Verbesserung der Körperwahrnehmung. Eine positive Grundeinstellung zum eigenen Körper und das Wissen über präventive Maßnahmen zur Gesunderhaltung unterstützen Kinder dabei, selbstbestimmt Verantwortung für ihren

Körper und ihr Wohlbefinden zu übernehmen. Präventive Maßnahmen betreffen beispielsweise eine grundsätzliche Stärkung der Persönlichkeit, Gespräche zur Aufklärung oder Information über Krankheiten oder Risiken und gesundheitsfördernde Verhaltensweisen im Alltag.

Külső világ tevékeny megismerése

A külső világ, a környezet megismerésére nevelés az egész személyiségre ható nevelési folyamat. A gyermekek testi fejlesztését, a közösségi érzés, magatartás és tevékenység kialakítását, a környező valósághoz fűződő pozitív viszony kifejtését egyaránt szolgálja. A gyermekek kíváncsiságára alapozva, az élménynyújtásra, a közvetlen tapasztalatszerzésre épül. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A megismerő tevékenység meghatározó eleme a szűkebb, tágabb környezet tevékeny megismertetése, a néphagyományok, szokások, a családi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme. A gyermekek a környezettel való megismerkedés során, olyan tapasztalatokat szereznek, amely segíti őket a biztonságos eligazodásban, tájékozódásban.

Intézményünkben fontos Ferenc pápa üzenete, amelyben „Ökológiai megtérésre” buzdít, amely a keresztények hivatása, mert Isten művének védelmezőivé lenni részét képezi az erényes életnek. A környezetvédelemnek nemcsak pusztán „természeti” jellege van, hanem magába foglal egy valódi, átfogó értelemben vett ökológiát, amely az igazságosság új példájává válik. Ebben elválaszthatatlanul összefonódik a természet iránti aggodalom, a szegények iránti méltányosság, a társadalmi elkötelezettség, de az öröm és a belső béke is.

Céljaink:

- Isten teremtett művének védelme, a természet iránti felelősség megalapozása;
- a szűkebb és tágabb környezet megismerése, felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi beállítódásának kialakítása a természeti, tárgyi, emberi világ értékei felé;
- a sokoldalú tapasztalás és élményszerzés segítségével olyan szokások kialakítása, melyek megalapozzák a gyerekek környezettudatos magatartását és életvitelét, szűkebb és tágabb környezetük megismerése során szülőföldükhöz való kötődésüket;

- a természettel, a környezettel való harmonikus együttélésre nevelés, a természetszerető, azt értő és érző személyiség kialakítása;
- gyermekeink szeressék meg a környezetüket, védjék, és igazodjanak el benne;
- a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformák kialakítása;
- a külső világ megismertetésére irányuló tevékenységek közben fejlődjön szókincsük, beszéljenek helyesen és érthetően, segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását és döntési képességének fejlődését;
- ismerjenek meg matematikai fogalmakat, fejlődjön logikus gondolkodásuk;
- segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességét;
- a spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó;
- a matematikai fogalmak – mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok – a tudatos használat során észrevétlenül beépülnek a gyermekek szókincsébe;
- e tevékenység során fejleszteni a gyermekek beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességét.

Feladataink:

- építeni a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára;
- megalapozni a gyermek természeti és szűkebb lakókörnyezethez való pozitív érzelmi viszonyulását;
- változatos tevékenységeket biztosítani, melyeken keresztül a gyermek tapasztalatokat, élményeket szerezhet a természeti és társadalmi környezetről;
- alkalmat teremteni, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre;
- felfedezésre, kísérletezésre ösztönözni;
- a tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése;
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat, illetve ismeretszerzés során;
- le kell rakni a környezetvédelem alapjait, a környezetbarát magatartást el kell sajátíttatni: takarékoskodni a vízzel, az árammal, a papírral, (Jeles napok megünneplése);

- az ünnepek, a hagyományok közvetítésével kell erősíteni a szülőföldhöz való tartozás érzését és az egyetemes nemzeti kultúra értékeinek őrzését;
- matematikai fogalmakkal való ismerkedés, gyakorlás, a logikus gondolkodás kialakítása;
- segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességét a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Natur und Technik

Grundlegende naturwissenschaftlich-technische sowie mathematische Kompetenzen zählen zu den wichtigsten Handlungskompetenzen für lebenslanges Lernen. Kinder erleben von Geburt an in ihrer Umwelt zahlreiche naturwissenschaftliche, mathematische und technische Phänomene. Sie sind hoch motiviert, diese zu durchschauen sowie Ursachen und Wirkungen zu erforschen. Indem Kinder ihre bisherigen Erfahrungen und ihr Können zu den neuen Eindrücken in Beziehung setzen, konstruieren sie in der Auseinandersetzung mit Natur und Technik ein für sie neues Wissen. Schritt für Schritt werden Ordnungsstrukturen und Gesetzmäßigkeiten in der Umwelt erkannt. Kinder erproben unterschiedliche Problemlösestrategien, übertragen ihre Erkenntnisse auf neue Materialien und Situationen und erweitern neben ihrem Wissen insbesondere ihre lernmethodischen Kompetenzen.

Natur und Umwelt

Naturbegegnungen können zum Anlass einer intensiven Beschäftigung mit der belebten und unbelebten Umwelt werden. Methoden für wissenschaftliches Denken und Handeln werden durch Experimente erprobt. Kinder entdecken dabei Zusammenhänge, erstellen Hypothesen, treffen Voraussagen und planen Neues. Sie beschaffen sich gezielt Informationen, bilden Theorien und verändern diese aufgrund von Erfahrungen. Kinder verfügen von Geburt an über leistungsfähige Lernmechanismen, mit deren Hilfe sie ihr Wissen revidieren und umstrukturieren können. Die Auseinandersetzung mit Natur und Umwelt fördert die Einsicht in ökologische Zusammenhänge und ermöglicht die Entwicklung eines verantwortungsvollen Umgangs mit den Ressourcen der Natur.

Technik

Vor dem Hintergrund einer hoch technisierten Wissens- und Informationsgesellschaft benötigen Kinder vielfältige Gelegenheiten, sich im Bereich der Technik als forschend und entdeckend zu erleben. Technische Geräte und Maschinen üben große Faszination auf Kinder

aus und regen zu Fragen über deren Funktionsweisen an. Handlungsnahe Erfahrungen in alltäglichen Zusammenhängen ermöglichen es, Einsichten in physikalisch-technische Gesetze zu gewinnen. Dadurch entwickeln Kinder ein sachbezogenes Arbeitsverhalten, erlernen den Umgang mit verschiedenen Werkzeugen sowie die bewusste Planung von möglichen Vorgehensweisen und Arbeitsschritten. Dies unterstützt sie dabei, ihre Ideen zu verwirklichen, Neues zu erfinden und eigene Werke zu produzieren, indem sie ihre Einfälle auf neue Materialien und Situationen übertragen (Transfer). Ordnungsstrukturen und Gesetzmäßigkeiten werden Schritt für Schritt erkannt.

Mathematik

Mathematisches Denken ist ein elementarer Baustein der kognitiven Entwicklung und bezieht sich u. a. auf das Erkennen und Beschreiben von wiederkehrenden Mustern und Strukturen, Regeln und Gesetzmäßigkeiten. Bereits junge Kinder sammeln vielfältige Lernerfahrungen mit Raum und Zeit, mit Formen und Größen sowie mit weiteren mathematischen Regelmäßigkeiten und Strukturen. In entwicklungsangemessenen Situationen, die Kindern Erfolgserlebnisse ermöglichen, wird ein positiver Zugang zur Mathematik unterstützt. Durch die lustvolle Auseinandersetzung mit mathematischen Phänomenen, die in alltäglichen Situationen stattfindet, erfahren Kinder Zusammenhänge mit allen Sinnen. Ihre Neugier in Bezug auf Mengen und Größen, geometrische Formen und Zahlen fördert den Aufbau von grundlegenden mathematischen Denkweisen, Fähigkeiten und Fertigkeiten (Vorläuferfähigkeiten). Dazu gehören das Verständnis für Mengen und Mengenrelationen, die Zählfertigkeit sowie visuell-analytische und räumlichkonstruktive Fähigkeiten.

Munka jellegű tevékenységek

A munkavégzés a személyiségfejlesztés fontos eszköze, olyan attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakíthatók ki általa, mint például önállóság, felelősség, céltudatosság, önbecsülés, öntudat. Célunk, hogy lelkesen, örömmel végezzék a munka és munka jellegű játékos tevékenységeket – önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek a csoporttársakkal együtt, értük.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést kíván. A munka bevezetésének szakaszában a gyermekkel való szoros együttműködés jellemző, amely folyamatos és fokozatos segítségadás. Később önállóan végzett tevékenységgé válik. A tevékenységvégzést folyamatos elismeréssel és pozitív, reális visszajelzéssel erősítjük meg.

Feladataink:

- egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével a munkavégzés feltételeinek biztosítása;
- a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítása;
- a közösségi kapcsolatok alakulásának elősegítése;
- a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása;
- a munka sajátosságának (önkéntes és örömmel végzett tevékenység) figyelembevétele;
- a munkavégzés differenciált értékelése;
- eszközhasználat gyakoroltatása;
- a munka megbecsülésére, elismerésére nevelés;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek alkalmazkodó képességének, szabálytudatának fejlesztése;
- a beszédmegértés fejlesztése;
- környezettudatos viselkedési normák kialakítása.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői:

- szívesen és örömmel végzik a munkát;
- a gyermekek megtanulják becsülni a saját és mások munkáját;
- a gyermek a közösség hasznos tagjává válik;
- a közösségért végzett munka során megjelenik helyes önértékelésük, nő önbizalmuk;
- kialakul a felelősségérzet és a segítségnyújtás igénye;
- megalapozódik a gyermekben a másról, másokról való gondoskodás igénye;
- óvó, védő magatartás alakul ki az állatok, növények iránt;
- a munkatevékenység folyamán a társas kapcsolatok alakulása közben fejlődik szókincsük, egymás közti kommunikációjuk;
- fejlődik a gyermekek esztétikai érzéke.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tevékenységben megvalósuló tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, spontán illetve irányított játékos

tapasztalatszerzés, mozgás, valamint a pedagógus által kezdeményezett tevékenységek teszik teljessé, melyek a gyermek teljes személyiségének fejlesztését, fejlődését támogatják.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Céljaink:

- ismeretek átadása, bővítése, az alapkészségek, attitűdök erősítése, a kompetenciák fejlesztése;
- alakuljon ki a gyermekek képszerű, szemléletes gondolkodása, segítse elő a későbbiek során kialakuló fogalmi gondolkodást;
- a problémamegoldó képesség fejlesztése;
- a tanulást támogató környezet kialakítása, a felfedezés lehetőségének biztosítása, és a kreativitás kibontakoztatása;
- a cselekvéses tanulás sokrétű megvalósítása;
- a tanulás segítése pozitív értékeléssel;
- a tanulás folyamatában az anyanyelvi nevelés valósuljon meg;
- a folyamat eredményeképpen az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése;
- a tanulási folyamatban teljesedjenek ki a gyermek kompetenciái, készségei, képességei, tanulási attitűdje.

Feladataink:

- figyelembe venni, hogy a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre;
- egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben és időkeretben valósítsa meg;

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés biztosítása;
- a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése;
- a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása;
- a gyakorlati problémamegoldásra ösztönözni a gyermekeket;
- differenciált képességfejlesztés, készségfejlesztés az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevételével a tevékenységek felkínálása során;
- megerősítő, elfogadó, ingergazdag környezet megteremtése;
- a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, fejlesztése;
- a részképesség-lemaradás időbeni kiszűrése, és a szükséges teendők megtétele.

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői:

- a gyermekek, az óvodapedagógus irányításával, szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett tevékenységekben, játékokban;
- bátran kérdeznek, aktívan érdeklődnek;
- kialakul problémamegoldó, önértékelő képességük;
- a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek;
- elsajátítják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, melyek elősegítik az erkölcsi tulajdonságok kialakulását;
- ha a helyzet úgy kívánja, kivárják, míg rájuk kerül a sor;
- érdeklődők, figyelmük könnyen felkelthető környezetük és összefüggéseik iránt;
- feladattartásuk, feladattudatuk, munkatempójuk életkoruknak megfelelő;
- képesek eseményeket sorrendiségben pontosan visszaadni;
- problémahelyzetet cselekvés útján képesek megoldani;
- szándékos és tartós figyelmük koruknak megfelelő;
- képesek a korábban elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

Tehetséggondozás

„a tehetségben éppen az a szép, hogy él, hogy kiszámíthatatlan, meglepő, hogy utólag úgy evidens, akár egy kör, de előre mégis tökéletesen megjósolhatatlan...” /Pilinszky János/

Az óvodás gyerekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk.

A fejlődés belső menete, és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszichomotoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség. A rajzkészségnél fontos figyelni azt, hogy mit ábrázol, mennyire lép túl a megszokott sémákon a rajz, a színek formák alkalmazása milyen, s hogy mennyire érzelemgazdag, kifejező az ábrázolás. Óvodáskorban megmutatkoznak a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl. empátia, szervező képesség, döntéshozói képesség)

A tehetséges gyermek jellemzői:

- átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.);
- átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi- mozgásos, szociális);
- kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység);
- feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció.

Tehát tehetséges az a gyermek, aki a kiváló adottságai alapján magas szintű teljesítményre képes valamilyen tevékenységterületen.

Az óvodai tehetséggondozás első lépése, a tehetség azonosítása, felismerése. Az óvodai tehetséggondozásban a legfontosabb feladat az elfogadó légkör.

Céljaink:

- fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát, differenciált feladatokkal, játékokkal, mélyítsük el tudását;
- erősítsük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket, amelyek megnehezítik vagy megakadályozzák a tehetség fejlődését;
- pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése.

Feladataink:

- a tehetség azonosítása, felismerése;
- tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása;

- a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontása;
- életkori sajátosságok figyelembe vétele;
- a fejlődés folyamatos nyomon követése;
- folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció;
- biztonság, nyugalom, elfogadó légkör kialakítása;
- rendszeresség, rugalmasság, a gyermek pillanatnyi állapotának figyelembe vétele;
- egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, melyben fontos a játékoság, kreativitás, biztosított a sikerélmény és az öröm;
- a fejlesztés leghatékonyabb módjának, a játéknak, minden helyzetben történő alkalmazása.

II. fejezet /II. Kaptel

Az Óvoda a Magyar Óvodai Nevelés Alapprogramban foglaltaknak megfelelően, kizárólag magyar nyelven biztosítja az Óvoda Pedagógiai Programjának II. fejezetében felsorolt nevelési programokat.

Örömmozgó program, pszichomotoros fejlesztés

A gyermekek mozgásszükségeinek *differenciált* kielégítése érdekében tervezett, különböző szervezeti formák:

A gyermek első válasza az életben motoros válasz, a mozgás az első „nyelv”, amit a gyermek egyedfejlődése során megtanul, ez a kúszás, mászás, felülés, járás. A mozgásfejlődése és az idegrendszer fejlődése között szoros összefüggés van. Kulcsfontosságú szerepe van a képességfejlesztésben, kisgyermekkorban az idegrendszer érésének, befolyásolásának leghatékonyabb eszköze. Ha a mozgásfejlődés bármelyik szakasza kimarad (gurulás, kúszás, mászás), vagy nem gyakorlódik be eléggé, a kapcsolódó érzékelő és irányító központok nem fejlődnek, differenciálódnak megfelelően, ezek tanulási nehézséghez, viselkedési problémához, magatartászavarhoz vezethetnek. A mozgáson keresztül az idegrendszer bepótolja azokat a hiányosságokat, amelyek a korai életszakaszban keletkeztek. A mozgásfejlesztés következtében az egész személyiség fejlődik, hiszen a testi fejlődésen túl hatunk az értelemre,

a szociális és lelki képességekre is. Lehetőség nyílik a gyógytestnevelés foglalkozások alkalmával ezeknek a fontos területeknek a fejlesztése. Ma már köztudott, hogy mozgásterápiával lehet a leghatékonyabban pótolni a lemaradásokat. A mozgás segítségével járódnak be az idegpályák, fejlődnek az agyi rendszerek.

A legfontosabb alapelveink a következők:

- -fejlődés- és élményközpontúság
- -teljesítménykényszer és versengésmentesség
- -a mozgás életre szóló megszerettetése
- -játékosság
- -komplex pszichomotoros fejlesztés

MATEMATIKAI NEVELÉS

A környezet mennyiségi és formai összefüggései (matematika tartalmú tapasztalatok) a külső világ tevékeny megismerésében:

Céljaink:

A matematikai nevelés az egyik alapja az értelmi fejlesztésnek, a logikus gondolkodásnak. Minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalat szerzését biztosítjuk a gyermeket körülvevő környezet formai, mennyiségi viszonyairól. A természeti, emberi, tárgyi környezettel, családdal való ismerkedés során olyan tapasztalatok tehetnek szert, amelyek matematikai tartalmúak: mennyiségi, alaki, nagyság- és síktérbeli viszonyok.

Feladataink:

A környezet megismerése közben tapasztalatokat nyújtunk a tér- és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal. Sokféle lehetőséget biztosítunk – komplexitás – a spontán és szervezett tapasztalatra és ismeretszerzésre (játékos, tevékenységbe ágyazott), azok rendszerezésére (alkalmi, idő, hely, eszközök). Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését. A problémamegoldó készség előkészítése során, a gyerekeket többféle megoldás keresésére buzdítjuk. Eszközök használatával is biztosítjuk a tapasztalatszerzést, a tevékenykedést, a megismerő képességek (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémalátás, megoldás), a matematikai

gondolkodás fejlesztését. Rácsodálkozunk velük együtt a megoldási lehetőségek sokszínűségére, a variációs lehetőségekre, a matematikai jellegű feladatok érdekességeire.

A tapasztalatszerzés közben gyermekeink a következőkkel találkoznak:

- a tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonság szerint;
- halmazalkotás, ítéletek, nyitott mondatok, relációk, mérhető tulajdonságok, rendezés, sorozatok;
- számfogalom előkészítése során: összemérés (mennyiségek, halmazok), természetes szám képzeteinek kialakítása (tőszám, sorszám);
- műveleteknél: bontás, hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel;
- tapasztalatok a geometria köréből, építés, alkotások szabadon és másolással;
- tevékenység tükörrel, tájékozódás térben és síkban az idő múlása a napok, hónapok, évek nyomán követése;

Az óvodáskor végére várható fejlődés jellemzői:

- tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását. Tudják saját születési idejüket és helyüket. Érzik a család érzelmi kötődését;
- különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat, ismerik környezetük növényeit, állatait és azok gondozását;
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket;
- ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- képesek a geometriai formákat felismerni, megnevezni, tér és síkbeli alakzatokat szétválogatni;
- ismerik az irányokat, a névutókat értik, alkalmazzák, s követni tudják síkban és térben egyaránt;
- képesek a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére;
- vannak ismereteik a halmazok, geometria, relációk témakörében;
- képesek összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani;

- tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni;
- megállapítani: több – kevesebb – ugyanannyi, összehasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint;
- képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazni képesek;
- aktívan, tevékenyen részt tudnak venni egy-egy matematikai probléma megoldásában.

A majdani olvasás gördülékeny elsajátítását biztosító módszer „Zenezőrej program”

A Mesezene program óvodai anyaga kifejezetten az óvodás korú gyermekek számára, a nagycsoportos gyermekek életkori sajátosságai és szükségletei figyelembevételével készült, mely gyermekközpontú, játékos, élményszerű, zenével, mozgással, mesével átszótt tevékenységek rendszere.

A módszer célja olyan kompetenciák kialakítása, melyek a majdani olvasás gördülékeny elsajátítását biztosítják minden gyermek számára. Lehetővé teszi, hogy a gyermekek érzékenyítése, az ebben az életkorban még túl absztraktnak ható beszédhangok percepciójára, már az óvodában megtörténjen. Az óvodában a mese-vers kezdeményezések gerincét a magyar népmesekincs adja, a nagycsoportos gyermekek esetében pedig kiegészülhetnek a Mesezene program történeteivel.

A Hangulatmesék a hagyományos meséléstől eltérő céllal mesélt történetek, amelyek egymásra épülnek, egymáshoz következetesen kapcsolódó meseláncolatot alkotnak. Az első fejezet meséi, a „Lufi mesék” magánhangzómesék, ezt követik a mássalhangzómesék, a harmadik fejezet a „Hangvarázslat”, tulajdonképpen a program célja, a hangkapcsolatok kialakításának fejezete.

Az első két szakaszban megalapozott biztos hangpercepció teszi lehetővé a hangkapcsolatokhoz való megérkezést. A magánhangzókkal, a lufikkal, majd a játéktárgyakkal való játék tehát nem csupán öncélú tevékenység, hanem a legkomplexebb harmadik szakaszt készíti elő. A fő cél elérését nagymértékben elősegíti, ha az óvónő tudatosan törekszik arra, hogy a mesék közös élményei ne csupán a mesélés perceire korlátozódjanak, hanem a mindennapos tevékenységekben is tovább éljenek.

A Hangvarázslat nem más, mint a hangokkal való örömteli, játékos műveletvégzés.

Ez a műveletvégzés valójában ugyanazoknak az agyi mechanizmusoknak az aktivizálódását jelenti, amelyek a későbbiekben (az iskolai évek során) az olvasási folyamat során működnek.

Az agyi működési mechanizmusok megegyeznek, azonban az óvodában a megvalósulás módja alapvetően különbözik az iskolaitól! Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak megfelelően az óvodában kizárólag érzékenyítés történik. A Mesezene foglalkozásokon kizárólag játékos tevékenységek, kedélyes mesélés, meghitt hangulatú beszélgetés történhet. A mesék feldolgozásának szerves részét képezik a hangokról, érzelmekről való beszélgetések és a hallási differenciálást elősegítő csoportos mozgásos, ritmikus „zörejjátékok”, manuális tevékenységek, kézműves alkotások.

A tágan értelmezett zene: a ritmus, a zaj, a zörej, s az ezekhez tapadó képzettársítások a szabad mozgásokkal összekapcsolódva hivatottak a gyermeki fantázia szárnyalásának és az absztrakt gondolkodás folyamatának megsegítésére. A mesékkel összefüggő rajzok, bábok, kézműves alkotások készítése pedig a hangulatmesélést komplex folyamattá teszi.

A Mesezene módszer az emberi érzelmek fókuszba állításával a személyiségfejlődésre, önreflexióra és az önkifejezésre is pozitívan hat. A gyermekek a beszélgetések során megtapasztalhatják a toleranciát, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartását, beszédbátorságuk, önbizalmuk növekszik, szociális kapcsolataik elmélyülnek. Védett körülmények között beszélhetnek az érzelmeikről, adott esetben pedig meg is tanulhatják kezelni a felszabaduló emóciókat.

A Mesezene - módszer működési keretet, ritmust, szakmai alapelveket kínáló program konkrét játékleírásokkal, mesekönyvvel. A pedagógus szabad döntése és választása, hogy a szakmai alapelvek megtartása mellett milyen részképesség fejlesztését (időí, téri orientáció, grafomotorium, matematikai gondolkodás, mozgáskoordináció, szeriális emlékezet, szókincs stb.) szövi bele a Hangulatmesélés folyamába. Az óvodapedagógus feladata a program meséinek autentikus tolmácsolása, könyvből vagy fejből, ahogyan a leghitelesebben tudja az érzelmet átadni.

A pedagógus alakítja ki a beszélgetésre alkalmas meghitt, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört (mécses gyújtása, elcsendesedés stb.). Képes a lufik, a játéktárgyak megérkezésének „varázslatos” hangulatát megteremteni.

Az emberi érzelmeket állítja fókuszba a beszélgetés során, de nem feledkezik meg beszélgetés közben sem a hangokhoz való folyamatos visszacsatolásról, hogy a hangok hármasszociációja minél jobban elmélyülhessen.

Biztosítja a beszédörömöt, inspirálja a gyermeki gondolatok megfogalmazását, a kérdéseket. Képesé teszi a gyermekeket arra, hogy másokat is meghallgassanak, odafigyeljenek egymásra. A beszélgetés ritmusának megtartására törekszik, hogy a lehető legtöbb gyerek megnyilvánulhasson. Saját személyes élményeket is felidézhet, kifejezheti a mesék által felvetett témákhoz való személyes viszonyulását. Megpróbál átvitt értelmezést, absztrakciót is belecsempészni a beszélgetésbe (például fájdalom nem csak fizikai, hanem lelki is lehet, stb.).

Az óvodapedagógus képes a hang és a beszédmotoros mozgásoknak az ábrákkal való összekötésére, képes az ábrák által felidézett hangok összevonására. Az óvodapedagógus jól értelmezi az érzékenyítés fogalmát, nem alkalmaz semmiféle dresszurát, nem akarja iskolai tanítóhoz hasonlóan tanítani a gyermekeket, eszébe sem jut, hogy a közös élményeket feleltetés - szerűen számon kérje. Hangulatot teremt, együttes élményt kínál, kíváncsivá tesz, közös felfedezőútra indul a gyerekekkel a hangok világába.

Szükség esetén teamben dolgozik, logopédus mellett részt vesz egyes beszédhibák javításában, fejlesztő pedagógusi megsegítéssel részképesség – problémák enyhítésében.

Jogsabályi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendlet módosításáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról.

Forrás:

- A Mindszenty József Katolikus Óvoda Pedagógiai Program egyes elemeinek alkalmazása
- ONAP 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet
- www.orommozgo.hu
- www.mesezorej.hu
- Werte leben Werte bilden, Wertebildung im Kindergarten/ Bildungsministerium Österreich 2018
- Bundesländerübergreifender BildungsRahmenPlan für elementare Bildungseinrichtungen in Österreich Endfassung, August 2009

Legitimációs záradék

137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról.

A pedagógiai program módosítását készítette: Rezsдовics Rita

Dátum: 2019.10.01.

ph.....

Rezsдовics Rita

óvodavezető

A Pedagógiai program módosítását elfogadta az intézmény nevelőtestülete:

Dátum: 2019.10.01.

.....

nevelőtestület nevében aláírta

Gulyás Anikó

Véleményét nyilvánította: Szülői Szervezet

Dátum: 2019.10.01.

.....

Szülői Szervezet elnöke

Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési programunk érvényességi ideje: 2019.10.01. a kihirdetés napjától visszavonásig.

A program nyilvánosságra hozatala:

Az intézmény irodájában, egy nyitott polcon egy példány megtalálható, mely az óvoda nyitvatartási ideje alatt megtekinthető. A Helyi Nevelési Programot az intézmény épületéből kivinni tilos. A Helyi Nevelési Program megismerésének céljából az intézmény honlapján megjelentetjük.